

"ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ"

ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΤΟΣ Η'	ΤΕΥΧΟΣ 52	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1981	Γραφεία: Όδος Μαυρομικάλη 7—Τ. 143 Τηλ. 36.21.651 — 65.11.669
---------	-----------	-----------------	--

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΙΔΡΥΣΙΣ 1906 · ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ 1934
ΕΙΣΔΟΧΗ "ΦΙΛΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.. 1976
ΟΔΟΣ ΜΑΥΡΟΜΙΚΑΛΗ 7 · ΑΘΗΝΑΙ Τ. 143
ΤΗΛ. 3621.651 · 6511.669

8
1981

ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ

- Η «Ήπειρωτική Έταιρεία» οργανώνει την 11ην Φεβρουαρίου 1981, ημέραν Τετάρτην και ώραν 7.30 μ.μ. εις την μεγάλην αίθουσαν της Αρχαιολογικής Έταιρείας, Έλευθερίου Βενιζέλου 22 — Όμήρου, την τετάρτην κατά σειράν πνευματικήν έκδήλωσιν τής περιόδου 1980—1981.

Κατ' αὐτήν μετ' εισηγήσιν τοῦ Προέδρου θὰ ὀμιλήσῃ ὁ κ. Νικὸλ. Παπαδόπουλος, Ἐπίτιμος Λυκειαρχῆς τοῦ Ἄρσακείου, μὲ θέμα :

Ὁ ἐκ Δελθίνου Βορ. Ἠπείρου Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Σεραφείμ ὁ Β' καὶ ἡ ἐθνικοθρησκευτικὴ του δράσις.

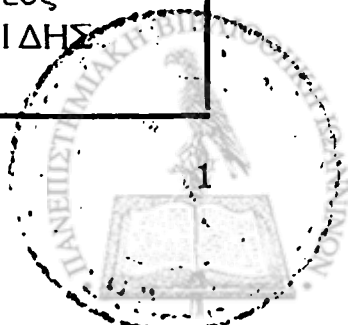
Παρακαλοῦμεν ὅπως εὐαρεστηθῆτε νὰ τιμήσετε τὴν Ἠπειρωτικὴν ἐκδήλωσιν μὲ τὴν παρουσίαν σας.

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑ.

Ὁ Πρόεδρος
ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
ΣΤΑΘ. Δ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ

INX
Αρμ.

Νικόλαος Παπαδόπουλος

Γεννήθηκε στη Γορίτσα Δροπόλεως Β. Ήπειρου, όπου έτελείωσε τὸ δημοτικὸν καὶ τὴν Ἀστικὴν Σχολὴν Βανίστης, μὲ διευθυντὴ τὸν Α. Ζιῶγκο. Τελείωσε τὸ τετρατάξιον γυμνάσιον τῆς Πωγωνιανῆς καὶ ἀκολούθως τὴ Φιλοσοφικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, γενόμενος προσφιλὴς μαθητὴς τῶν καθηγητῶν Ἐμ. Πεζοπούλου, Νίκου Βέη, Α. Κεραμοπούλου καὶ Κ. Ἀμάντου. Φοιτητὴς ἤδη καὶ δάσκαλος στὰ ἑλληνικὰ χωριὰ τῆς Δροπόλεως, ἔλαβε μέρος στὴ μεγάλη σχολικὴ ἀπεργία τῆς ἑλληνικῆς μειονότητος τῆς Ἀλβανίας, ἐκτοπισθεὶς ἐπὶ 4 μῆνες εἰς Ἐλθασάν τῆς Κεντρικῆς Ἀλβανίας, ὅπου ἐξέμαθε καὶ τὴν ἀλβανικὴν γλῶσσαν, ἰδίως τὴν γκεκικὴν διάλεκτον.

Νεαρὸς πτυχιούχος ἐδίδαξε ἐπὶ δύο χρόνια (1942—44) τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ καὶ λατινικὰ στὸ ἀλβανικὸν λύκειον Ἀργυροκάστρου, ὅπου καὶ ἀνέπτυξε ἀξιόλογον ἐθνικὴν δράσιν, γιὰ τὴν ὁποία κατεδικάσθη εἰς θάνατον ἀπὸ τοὺς ἄρχοντες τῆς Νέας Ἀλβανίας.

Μετὰ τὴν Κατοχὴν διωρίσθη καθηγητὴς τῆς φιλολογίας στὸ Τσίτσιον - Ἀρσάκειον Ἀθηνῶν, ὅπου ὑπηρετήσε 30 ὀλόκληρα ἔτη ὡς καθηγητὴς, γυμνασιάρχης καὶ λυκει-

άρχης, ἐπαινεθεὶς διὰ τὸ διδακτικὸν τοῦ ἔργου ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν τὸ 1957.

Γλωσσομαθὴς ἐφιλοτέχνησε μεταφράσεις ἱστορικῶν καὶ λογοτεχνικῶν ἔργων ἀπὸ τὰ ἰταλικά, γαλλικά καὶ γερμανικά. Στὴν «Ἡπειρωτικὴ Ἔστια» Ἰωαννίνων ἐδημοσίευσε ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τοῦ γερμανοῦ καθηγητοῦ BELOCH, τὸ κεφάλαιον «περὶ τῆς ἐθνικότητος τῶν Ἀρχαίων Ἡπειρωτῶν» μὲ πολλὰ σχόλια καὶ σημειώσεις.

Παραλλήλως συνέγραψε διάφορα διδακτικά βιβλία καὶ ἱστορικά, κυρίως Ἡπειρωτικά, ἡ Δούβιανη τῆς Δροπόλεως Β. Ήπειρου, ἡ Δρόπολις κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν (1431—1913), Δροπολίτικα Α' καὶ ἄλλες μελέτες στὴν ἐφημερίδα «Βορειοηπειρωτικὸς Ἀγὼν 1957—59», ὅπου καὶ πολλὰ ἀποσπάσματα τῆς ἀνεκδότου ἱστορίας τῆς Ἀρχαίας Ἡπειροῦ ἐπὶ τῇ θάσει ὄλων τῶν πηγῶν, ἀρχαίων καὶ νεωτέρων.

Λίγα λόγια γιὰ τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας τῆς 11ης Φεβρουαρίου

Ὁ Σεραφεῖμ Β' εἶναι ἀπὸ τοὺς φωτισμένους πατριάρχας τοῦ 6' ἡμίσεος τοῦ 18 αἰ. Ἐγεννήθη εἰς τὸ Δέλβινον, ἐμορφώθη εἰς τὰ σχολεῖα τῶν Ἰωαννίνων καὶ ἀκολουθήσας τὸ ἱερατικὸν στάδιον, ὑπηρέτησε κατ' ἀρχὰς ὡς διάκονος εἰς τὴν ἱεράν Μητρόπολιν Δρύστρας (1731—32), τῆς Ἀνατολ. Ρωμυλίας, ἀκολούθως εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὅπου καὶ ἐχειροτονήθη μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως.

Ἀπὸ τῆς ἱεράς Μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως ἐξελέγη τὸν Ἰούλιον τοῦ 1757 Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, εἰς ἐποχὴν κρίσιμον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος. Ὁ Σεραφεῖμ Β' ἦτο ὁ πλέον κατάλληλος ἱεράρχης, διὰ νὰ ἀνορθώσῃ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ σώσῃ τὸ Γένος κατὰ τοὺς πονηροὺς ἐκείνους χρόνους, διότι, κατὰ τὸν διδάσκαλον τοῦ Γένους Σέργιον τὸν Μακραῖον ἦτο «εὐσεβῆς ἐξ εὐσεβῶν εὐπατρίδης, φιλογενῆς, φιλότιμος, γενναῖος, νοήμων, εὐμαθὴς μᾶλλον ἢ πολυμαθὴς, ὀρμητικὸς, οἷς ἐδόκει συμφέρειν... ζηλωτὴς τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων καὶ τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ κηδεμῶν ἐπιμελέστατος».

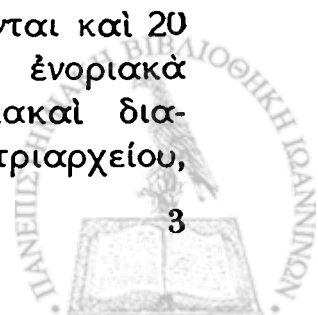
Κύριον μέλημα τοῦ πατριάρχου ὑπῆρξεν ἡ ἐνίσχυσις τῶν γραμμάτων, καθ' ὅσον «ἦν φίλος τῶν γραμμάτων, μύστης τῆς κλασσικῆς μορφώσεως καὶ διαπρεπῆς ἱεροκήρυξ». Τόσον πολὺ ἐφρόντισε διὰ τὰ γράμματα, ὥστε «τὸ τρίτον ἔτος τῆς πατριαρχείας του τὴν παροικίαν τοῦ Φαναρίου Ἀθηνόπολιν κατεστήσα-

το», ὅπως γράφει ὁ ἴδιος ὁ Μακραῖος. Παραλλήλως συνέστησε εἰς τὴν Μεγ. τοῦ Γένους Σχολὴν φιλοσοφικὸν τμήμα, ἀναθέσας τὴν διεύθυνσιν αὐτοῦ εἰς τὸν πολὺν Εὐγένιον Βούλγαριν, διώρισε διδάσκαλον εἰς τὴν Ἀθωνιάδα τὸν ἐκ Μετσόβου Ν. Ζαρζούλην καὶ ἐνίσχυσε διὰ σιγγιλλίου τὴν σχολὴν Γκιούμα τῶν Ἰωαννίνων.

Τὸ 1759 ἐνέκρινε τὴν ἀποστολὴν ὡς ἱεροκήρυκος καὶ ἐθναποστόλου, ἐφοδιάσας μὲ σχετικὰ γράμματα τὸν Κοσμᾶν Αἰτωλόν, εἰς τὰς χειμαζομένας ἐπαρχίας τῆς Θράκης, Μακεδονίας, Ἠπείρου καὶ Ἀλβανίας.

Γνωστὰ κανονικὰ διατάξεις τοῦ Σεραφεῖμ Β' εἶναι τρεῖς, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μία παρήγγειλε πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς νὰ βαπτίζουσι εἰς τοὺς ναοὺς τὰ νήπια, ἡ δευτέρα καθορίζει τὴν πανηγυρικὴν τιμὴν τοῦ πρωτοκλήτου ἀποστόλου Ἀνδρέου, ἡ δὲ τρίτη ὁμιλεῖ περὶ μεταδόσεως τῶν μυστηρίων εἰς τοὺς ἀσθενεῖς.

Ἐπειδὴ δὲ τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Πατριαρχείου εὐρίσκοντο εἰς ἀθλίαν κατάστασιν ἐθέσπισε, ἵνα τὰ ἐξοδα ἐκάστης ἐκλογῆς πατριάρχου καταβάλλωνται ὑπὸ τῶν ἐκλεγομένων πατριαρχῶν καὶ μὴ ἐπιφορτίζεται δι' αὐτὰ τὸ κοινὸν τῆς ἐκκλησίας. Ἐκτὸς τῶν τριῶν τούτων κανονικῶν διατάξεων ἀναφέρονται καὶ 20 πράξεις, πού ρυθμίζουν ἐνοριακὰ δίκαια καὶ 17 μοναστηριακὰ διαφόρων περιοχῶν τοῦ Πατριαρχείου,

ΣΤΙΣ ΦΛΟΓΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΚΑΠΝΟΥΣ ΤΟΥ '21

"Ένα ρωμαντικό εϊδύλλιο του 'Ηπειρώτη Στρατηγού Κων. Βλαχόπουλου

ΤΟΥ ΝΑΠ. ΔΟΚΑΝΑΡΗ

Ὁ στρατηγός τοῦ Ἀγώνα τῆς Ἀνεξαρτησίας Κων)νος Βλαχόπουλος γεννήθηκε τὸ ἔτος 1789 στὴ Νικόπολη τῆς Πρέβεζας καὶ καταγόταν ἀπὸ τὴ γνωστὴ κλεφταρματολικὴ οἰκογένεια τῶν Σουκάδων(') ποὺ ἀργότερα μετονομάστηκαν σὲ Βλαχοπουλαίους λόγω τῆς βλάχικης καταγωγῆς τους.

ὡς τῆς μονῆς Σπηλαίου τῆς Δρυϊνουπόλεως, τὴν ὁποίαν κατέστησε σταυροπηγιακὴν, τῆς Θεοτόκου τοῦ Δρυάνου τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, τῆς Θεοτόκου Γηρομερίου Θεσπρωτίας καὶ δεκάδων ἄλλων μοναστηρίων.

Μεγάλην φροντίδα κατέβαλεν ὁ Σεραφεῖμ διὰ τὴν εὐπρέπειαν τῶν θείων σκηνωμάτων καὶ τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου.

Ὁπαδὸς ὁμως τῆς Μεγ. Ἰδέας καὶ φανατικὸς φιλήρωσος κατηγορήθη ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων του, ποὺ διεξεδίκουν τὸν θρόνον του, εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην ὡς συνεννοούμενος δῆθεν μὲ τὴν Ρωσίαν. Ἐνεκα τούτου μετὰ τριετῆ πατριαρχεῖαν ἐπαύθη ὑπὸ τοῦ σουλτάνου καὶ ἐξωρίσθη εἰς Ἄγιον Ὄρος, ὅπου ἔκτισε κελλίον, τὸ Σεράγιον, σκοπῶν νὰ παραμείνη μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του.

Ὁ Κων)νος Βλαχόπουλος(²) σπούδασε στὰ Γιάννενα στὰ τότε ἀκμάζοντα σχολεῖα τῆς πρωτεύουσας τῆς Ἠπείρου καὶ ἀπὸ νεαρῆς ἡλικίας προσλήφθηκε στὴν ὑπηρεσία τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων, ἀλλὰ ἡ ἀγάπη του πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τὸν ἔφερε σὲ ἀντίθεση μὲ τὸν αἰμοσταγὴ τύραννο καὶ ἀκολουθώντας

Τὸ 1768 ἐκηρύχθη ὁ ρωσοτουρκικὸς πόλεμος καὶ ἡ ὑπὸ τὸν Ὀρλώφ ἐπανάστασις τῶν Ἑλλήνων.

Ὁ Σεραφεῖμ μεμυημένος εἰς τὰ σχέδια τῆς Αἰκατερίνης ἐδραπέτευσεν ἀπὸ τὸ Ἄγιον Ὄρος καὶ μετέβη εἰς τὸν ρωσικὸν στόλον εἰς τὴν Πάρον, ἀγωνιζόμενος διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν Ρώσων καὶ δι' ἐγκυκλίων προέτρεπε τοὺς Ἑλληνας εἰς ἐξέγερσιν κατὰ τοῦ τυράννου. Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ κινήματος κατέφυγεν ὁ Σεραφεῖμ εἰς Ρωσίαν, τιμηθεὶς ὑπὸ τῆς Αἰκατερίνης ὑπερβολικῶς. Ἀπέθανε καὶ ἐτάφη εἰς τὴν Μονὴν τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος εἰς Οὐκρανίαν.

Ἡ προσωπογραφία τοῦ Σεραφεῖμ σώζεται εἰς τὴν ἀγιορειτικὴν σκῆπτην τοῦ Σεραγίου, ἀντίγραφον δ' αὐτῆς κοσμεῖ τὴν αἶθουσαν τελετῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

τις κληρονομικές του καταβολές κατέφυγε στα βουνά και έγινε κλέφτης.

Έπειτα από περιπετειώδη καταδίωξη⁽³⁾ στα βουνά της Ήπειρου και της Ακαρνανίας από τους ανθρώπους του Άλη ο Κων)νος Βλαχόπουλος κατέφυγε στα Άγλοκρατούμενα Έπτάνησα και κατατάχθηκε έθελοντής στα Έλληνικά Τάγματα του Άγγλικού στρατού και τὸ έτος 1810 έλαβε μέρος στις επιχειρήσεις που έγιναν για την απελευθέρωση της Λευκάδας όπου μέχρι τότε την κατείχαν οί Τούρκοι. Λίγο αργότερα με τὸ βαθμό του Άξ)κού παίρνει μέρος στις επιχειρήσεις που ανέλαβαν οί Άγλοι έναντίον τῶν Γαλλικῶν κτήσεων της Ίταλίας και πολεμάει στη Σικελία και στη Γένοβα έναντίον τῶν στρατευμάτων του Μ. Ναπολέοντα.⁽⁴⁾ Τὸ Μάιο του 1821 με τὸν αδελφό του Άλεξάκη Βλαχόπουλο και άλλους Αίτωλοακαρνανέες όπλαρχηγούς (Δημήτριο Μακρῆ, Θ. Γρίβα, Γ. Βαρνακιώτη, Τσόγκα και Σιαδήμα) πολιορκούν και απελευθερώνουν τὸ Άγρίνιο⁽⁵⁾ συλλαμβάνοντας αϊχμαλώτους πολλούς Τούρκους επισήμους.

Έδῶ ὁ θρύλος ανάκατεύεται με την ιστορία: Λέγεται⁽⁶⁾ ὅτι μετὰ την παράδοση του Άγρινίου στις 10)11 Ίουνίου 1821 ανατέθηκε στὸν Καπετάνιο Κωνσταντίνο Βλαχόπουλο ἡ φύλαξη της αϊχμάλωτης οίκογένειας του Μουλᾶ του Άγρινίου Άλήμπεη, που τους συμπεριφέρθηκε τόσο άψογα, ὡστε ὅταν αργότερα ὁ Άλεξάκης Βλα-

χόπουλος αντάλλαξε την επίσημη αὐτὴ τουρκική οίκογένεια με την οίκογένειά του⁽⁷⁾ που την κρατούσαν οί Τούρκοι αϊχμάλωτη στην Πρέβεζα ἡ κόρη του Άλήμπεη δέν δέχτηκε νὰ ακολουθήσει τὸν πατέρα της αλλά παρέμεινε στο Άγρίνιο. Ἡ καλλιεργημένη και ὁμορφη τουρκοπούλα γοητευμένη από τους τρόπους και την παράσταση του Κων)νου Βλαχόπουλου, άφου βαπτίστηκε Χριστιανῆ και έλαβε τὸ ὄνομα Μαρία, έγινε ὁ άχώριστος σύντροφος της ζωῆς. του. Έτσι, σύμφωνα πάντα με τὸ θρύλο, ἡ Μαρία ακολουθεῖ τὸν Κων)νο Βλαχόπουλο σε ὅλες τις πολεμικές του καταδρομές και τὸ 1825 κλείνεται μαζί του στο πολιορκούμενο Μεσολόγγι και ὑπομένει τὰ δεινὰ της πολιορκίας.

Τέλος στις 11 Άπριλίου 1826 ακολουθεῖ τὸ Σῶμα της Φρουρᾶς που διοικοῦσε ὁ Στρατηγός - Σωματάρχης Κων)νος Βλαχόπουλος αλλά στην αναταραχή της Έξόδου χάνεται από κοντά του και συλλαμβάνεται από τους Τούρκους και τὸ χειρότερο, άποκαλύπτεται ἡ ταυτότητά της. Στέλνεται δέσμια στὸν πατέρα της Άλήμπεη που κατοικοῦσε στην Πρέβεζα και υποβάλλεται σε προσηλυτισμό και κατήχηση για νὰ άπαρνηθεῖ τὸ Χριστιανικό Δόγμα και νὰ έπανέλθει στο Μωαμεθανισμό. Άμετατόπιστη ὁμως ἡ Μαρία άρνιόταν νὰ άπαρνηθεῖ την πίστη της και την άγάπη της προς τους Έλληνες.

Έτσι, ένα βροχερό βράδυ του Νοέμβρη του 1826, θγαίνει κρυφά από τὸ σπίτι της και με μεγάλη

προφύλαξη και κουκουλωμένη για να μη φαίνεται το πρόσωπό της και γνωριστεί, πηγαίνει στο σπίτι ενός παπα, που θρισκόταν στη διπλανή με το δικό της συνοικία, και χτυπάει δειλά - δειλά την πόρτα. Το χτύπημα της πόρτας σε προχωρημένη ώρα της νύχτας, σε μιιά εποχή που οι μάχες μαίνονταν στην νότια Ελλάδα, κατατρόμαξε τον παπα. Ποιός να χτυπάει την πόρτα μου τέτοια ώρα συλλογιζόταν και δίσταζε ν' ανοίξει. Τα χτυπήματα όμως έγιναν περισσότερο έντονα και ο παπα-Πέτρος, αυτό ήταν το όνομά του, παραμερίζοντας κάθε φόβο άνοιξε την πόρτα του και αντίκρουσε το άγγελικό πρόσωπο της κοπέλλας που στο μεταξύ είχε ξεκουκουλωθεί.

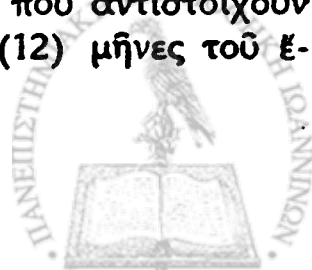
Το και το του είπε και του διηγήθηκε την ιστορία της και τον παρακάλεσε να την κρατήσει στο σπίτι του για μερικές μέρες και κατόπι να τη βοηθήσει να διαφύγει στην Κέρκυρα και από εκεί της ήταν εύκολο να περάσει στο Μοριά και να βρει τον αγαπημένο της Κώστα. Ο παπα-Πέτρος έκανε το σταυρό του και αφού έκρουσε για κάμποσο καιρό τη Μαρία στο σπίτι του μπόρεσε και την έστειλε με ένα άγγλικό καράβι στην Κέρκυρα. Εκεί ή Μαρία φιλοξενήθηκε στο άρχοντικό του Καποδίστρια και με ενέργειες του Δεσπότη Κερκύρας στάλθηκε τελικά στην Πελοπόννησο όπου και συνάντησε τον άρραβωνιαστικό της.

Τα χρόνια πέρασαν, ο Αγώνας τέλειωσε και η λευτεριά ήρθε και πάλι στο ρημαγμένο αυτό τόπο.

Στην ελεύθερη πιά Ελλάδα, κάπου εκεί στα 1830, αναφέρεται και ή ήμερομηνία (22 Αυγούστου 1830) ο Κων)νος Βλαχόπουλος από τον Γύργο της Ηλείας που υπηρετούσε οτή φρουρά της πόλεως υποβάλλει αναφορά στον Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια και του έκθέτει το ιστορικό της Μαρίας και τη διεύευσή της από την Κέρκυρα «δπου έλαβε τας άπειρους φιλοξενίας, από την έξοχο και φιλελεήμονα οίκογένειά σας», όπως επί λέξει αναγράφεται στην αναφορά του και ζητεί την άδεια και τη χρηματική ένίσχυση του Κυβερνήτη για να την παντρευτεί και εκείνος του την δίνει.

Τα στοιχεία αυτά αποτελούν σύνοψη από έκτενέστερη ανέκδοτη διασκευή μυθικής παραδόσεως άνωνυμου συγγραφέα, που όμως ο άγνωστος - άώνυμος διασκευαστής τεκμηριώνει, παραπέμποντας τον άναγνώστη στο φάκελλο 254 της Γενικής Γραμματείας του Κυβερνήτη των Γενικών Αρχείων του Κράτους (Γ.Α.Κ.).

Μία όμως άπροσεξία του άώνυμου διασκευαστή της παραδόσεως που τοποθετεί την 22 Αυγούστου του 1830 ως ήμερομηνία συντάξεως και άποστολής της αναφορας του Κων)νου Βλαχόπουλου προς τον Κυβερνήτη Ιωάννη Καποδίστρια έδημιουργούσε άμφιβολίες ως προς την ύπαρξη της άνωτέρω αναφορας. Και τουτο γιατί ο φάκελλος 254 της Γενικής Γραμματείας των Γ.Α.Κ. είναι ογκώδης και χωρίζεται σε 12 υποφακέλλους που άντιστοιχούν με τους δώδεκα (12) μήνες του έ-

Ἄριθ. 92. — Μονὴ Παλιουρῆς.

(Ἀρχεῖο Ἀπ. Βερτοδούλου)

τους. Στὸν ὑποφάκελλο ὅμως ποὺ ἀντιστοιχεῖ μὲ τὸν μῆνα Αὐγουστο τοῦ 1830 δὲν ὑπάρχει ἡ ἀναφορὰ στὴν ὁποία παραπέμπει ὁ ἀνώνυμος διασκευαστής. Ἔτσι οἱ ἐρευνητὲς ποὺ εἶχαν ὑπόψη τους τὴν ἀνωτέρω διασκευὴ ἐρευνοῦσαν καὶ τοὺς ὑποφакέλλους τῶν μηνῶν Ἰουλίου καὶ Σεπτεμβρίου (ἓνα μῆνα μπροστὰ καὶ ἓνα πίσω ἀπὸ τὸν μῆνα ποὺ τοποθετοῦσε τὴν ἀποστολὴ τῆς ἀναφορᾶς ὁ ἀνώνυμος διασκευαστής) καὶ μὴ εὐρίσκοντες τίποτε τὸ σχετικὸ ἀπογοητευόντουσαν καὶ θεωροῦσαν τὴν ὅλη ὑπόθεση ὡς ἀποκύημα τῆς φαντασίας τοῦ ἀνώνυμου

διασκευαστή. Αὐτὸ ὅμως δὲν μὲ ἀπογοήτευσε γιατί πίστευα ὅτι ἡ ἔρευνα θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπεκταθεῖ σὲ ὁλόκληρο τὸ φάκελλο 254 τῆς Γενικῆς Γραμματείας (δηλ. καὶ στοὺς 12 ὑποφакέλλους αὐτοῦ) τοῦ Κυβερνήτη τοῦ ἔτους 1830. Πράγματι, ἀπὸ ἐπισταμένη ἀρχειακὴ ἔρευνα, ποὺ κάναμε μὲ τοὺς συνεργάτες καὶ βοηθοὺς μου τοῦ Τμήματος Ἱστορίας Ἀρχηγείου Χωρ)κῆς, ἐντοπίσαμε^(*) στὸν ὑποφάκελλο Ὁκτωβρίου τοῦ φакέλλου 254 (ἔτους 1830) τῆς Γενικῆς Γραμματείας τοῦ Κυβερνήτη τὴν ἀναφορὰ τοῦ Κων)νου Βλαχόπουλου τὴν ὁποία κα

παραθέτουμε ἐν ἀντιγράφῳ στὴ συνέχεια :

«Πρὸς τὸν Ἐξοχώτατον
Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος
Ι. Α. Καποδίστριαν

Εἰς Ναύπλιον
Ταγ)ρχης Κ. Βλαχόπουλος
(Στοιχεῖα φακέλλου)
(καὶ ἀκολουθεῖ τὸ κείμενο)

Ἐξοχώτατε!

Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἱεροῦ τῆς Πατρίδος ἀγῶνος εὐρισκόμενος ἀρχηγὸς τῶν ἀρμάτων τῆς ἐπαρχίας Βραχωρίου (σ. σ. Ἀγρινίου) καὶ Βλοχοῦ, ὁ αὐτάδελφός μου Ἀλέξιος, εἰς τὴν συγκροτηθεῖσαν μάχην κατὰ τῶν ἐχθρῶν εἰς Βραχώρι, συνέπεσεν εἰς χεῖρας μου ἢ θυγάτηρ τοῦ Μολᾶ Ἀλήμπεϊ Βραχωρίου, ἢ ὁποῖα εὐχαρίστως ἐδέχθη τὰ Ἱερὰ δόγματα τῆς θρησκείας μας, κ' εὐρίσκετο πάντοτε μ' ἐμέ. Ἀλλὰ εἰς τὴν τρομερὰν ἔξοδον τοῦ Μεσολογγίου, ἐπιάσθη παρὰ τῶν ἰδίων αὐτῆς συγγενῶν κ' ἐστάλη εἰς Πρέβεζαν εἰς τὴν οἰκογένειάν της, αὐτὴ μὴ εὐχαριστηθεῖσα νὰ μείνῃ εἰς τὴν πρωτητερινὴν της θρισκίαν (σ.σ. ἀναγράφεται ὅπως ἔχει ἡ ὀρθογραφία) μετεχειρίσθη μυρίους τρόπους, καὶ συμβουλευθεῖσα μεθ' ἑνὸς Ἱερέως εὔρε τρόπον ἀρμόδιον καὶ ἐξέφυγεν, ἢ ὁποῖα ἀπέδρασεν εἰς Κέρκυραν, ὅπου ἔλαβε τὰς ἀπείρους φιλοξενείας, ἀπὸ τὴν ἔξοχον καὶ φιλελεῆμονα οἰκογένειάν σας καὶ παρὰ τοῦ ἐκεῖ μακαρίτου Δεσπότη. Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἡμερῶν ἐστειλον καὶ τὴν ἔφερον ὅπου εὐρισκόμεν κ' ἐγώ. Ἀλλὰ ἐπειδὴ καὶ

ἀποφάσισα νὰ τὴν νυμφευθῶ, διὰ τοῦτο παρακλῶ νὰ μοῦ δοθῇ ἡ ἄδεια ν' ἀπεράσω εἰς Μεσολόγγιον νὰ τελειώσω αὐτὸ τὸ ἔργον. Ἐξοχώτατε ὅλη ἡ πατρο-μητρικὴ τῆς οὐσία εὐρίσκεται εἰς Βραχώρι, καὶ ἡ Κυβέρνησις ὅπως εὐαρεστηθῇ περὶ αὐτῆς ἅς διατόξῃ. Παρακαλῶ προσέτι τὸν Σ. Κυβερνήτην ἵνα εὐαρεστηθῇ καὶ κάμῃ πρὸς ἐμέ τινὰ χρηματικὴν ἐξοικονόμησιν διὰ νὰ προφθάσω τὰς κατεπειγούσας ἀνάγκας τοῦ οἴκου μου, καὶ μένω μὲ ὅλον τὸ βαθύτατον σέβας.

Τῆ 22 8)βρίου 1830, ἐν Πύργῳ
Ὁ εὐπειθέστατος τῶν διαταγῶν της
Κ. Βλαχόπουλος

Σημ. ΓΑΚ: Γεν. Γραμματεία Φ. 254».

Ἀπὸ τὴν παράθεση αὐτὴ γίνεται φανερό ὅτι ὁ ἀνώνυμος διασκευαστὴς τῆς ἐξέλαβε τὸ 22 8)βρίου 1830, ποὺ ἀναγράφεται στὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς Βλαχοπούλου, ὡς 22 Αὐγούστου 1830 κ' ἔτσι παρέπεμπε ἐσφαλμένα τὸν ἀναγνώστη στὸν ὑποφάκελλο Αὐγούστου καὶ φυσικὰ δὲν εὐρίσκε τίποτε ἐκεῖ.

(1) Τὴ γενεαλογία τῶν Συκάδων ἢ Βλαχοπουλαίων δίδει ὁ Νικόλαος Κασσομούλης (σὲ ἀφήγηση τοῦ συγγρῶνου τοῦ στρατηγοῦ Ἀλεξάκη Βλαχόπουλου, ἀδελφοῦ τοῦ Κώστα Βλαχόπουλου) στὰ «Στρατιωτικά του Ἐθυμήματα», τόμος Α', σελίδες 12, 29—30 καὶ 103—113.

(2) Πλήρη βιογραφικὰ στοιχεῖα τῆς προεπαναστατικῆς, ἐπαναστατικῆς καὶ μετεπαναστατικῆς δράσεως τοῦ Στρατηγοῦ Κων)νου Βλαχόπουλου, δίδει ὁ συγγραφέας τῆς ἐργασίας αὐτῆς στὴν ἀνέκ-

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ στὴ σελίδα 26)

ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΛΗΣΤΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΗΠΕΙΡΟ ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΑΙΩΝΑ

ΤΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ Ι. ΜΕΛΑ

Σὲ ποιόν δὲν ἀρέσουν τὰ χρόνια τῆς νιότης, τὰ χρόνια τὰ παλιά, τὰ περασμένα, ὅταν μάλιστα συνδέονται μὲ γεγονότα τοῦ τόπου πού γεννήθηκε κι' ὅταν αὐτὸς ὁ τόπος εἶναι τὰ ὄμορφα καὶ θρυλικά Γιάννινα, τὰ χιλιοτραγουδισμένα. Νοσταλγὸς ὁ ἴδιος στοχάζομαι τὰ χρόνια, πού ἔζησα κοντά τους. Κι' ὅταν ἀναλογίζομαι σκέψεις πολλές μὲ περιζώνουν. Ἀναμνήσεις δὲν μ' ἀφήνουν νὰ ξεμακρύνω ἀπὸ τὴ γλυκιά μου πατρίδα, ἀναμνήσεις εὐχάριστες, πού ἀνάμεσά τους δὲν λείπουν κ' οἱ ἀσχήμιες καὶ τὰ δυσάρεστα, πού τὰ ἐπέβαλε καὶ τὰ διαίωνισε ἓνας θάρβαρος κατακτητῆς καὶ τὰ κατάλοιπά τους ἔφθασαν κι' ὡς τὴ δική μας τὴ γενιά.

Δὲν εἶναι ἄγνωστες οἱ ληστρικές διαρπαγές καὶ λεηλασίες ἀπὸ Ἀλβανικά στίφη στὴν Ἠπειρωτικὴ ὑπαιθρο ἀλλὰ καὶ στὴν πόλη τῶν Ἰωαννίνων. Γενικότερα ἡ ληστοκρατία στὴν περίοδο τῆς Τουρκοκρατίας ἐνδημοῦσε ὅπως καὶ ἡ πειρατεία σὲ μεγαλύτερο βαθμό. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ληστὲς καὶ τοὺς πειρατὲς θεωρήθηκαν καὶ σὰν προσωπικότητες στὸν καιρὸ τους, γιατί οἱ ληστεῖες καὶ πειρατεῖες ἀπόφερναν πλοῦτο καὶ σὲ συνέπεια καὶ πολιτικὴ δύναμη. Ἔτσι κι' οἱ Σουλτάνοι

τοὺς ἀντάμειβαν μὲ μεγάλα ὀφίκια.

Αὐτὰ στὶς μέρες μας δὲν μπορούμε νὰ τὰ ἀντιληφθοῦμε, ἀλλὰ ἦταν μιὰ πραγματικότητα σὲ καθεστῶτα θάρβαρα. Σὰν παράδειγμα ἀναφέρουμε τὸν Ἀλῆ Μπέη - Τεπελενλή, πού ἄρχισε τὴ σταδιοδρομία του σὰν λήσταρχος, ὅπως καὶ ὁ πατέρας του Βελῆ - Μπέης κι' ἔφθασε νὰ γίνει ὁ γνωστός μας Ἀλῆ Πασᾶς τῶν Ἰωαννίνων. Ἀλλὰ καὶ ὁ περίφημος Μπαρμπαρόσας, πού ἀπὸ πειρατῆς ὀνομάστηκε ἀρχιναύαρχος τοῦ Τουρκικοῦ στόλου κατὰ τὸ 1537 σὰν Χαϊρεντίν Πασᾶς - Μπαρμπαρόσας.

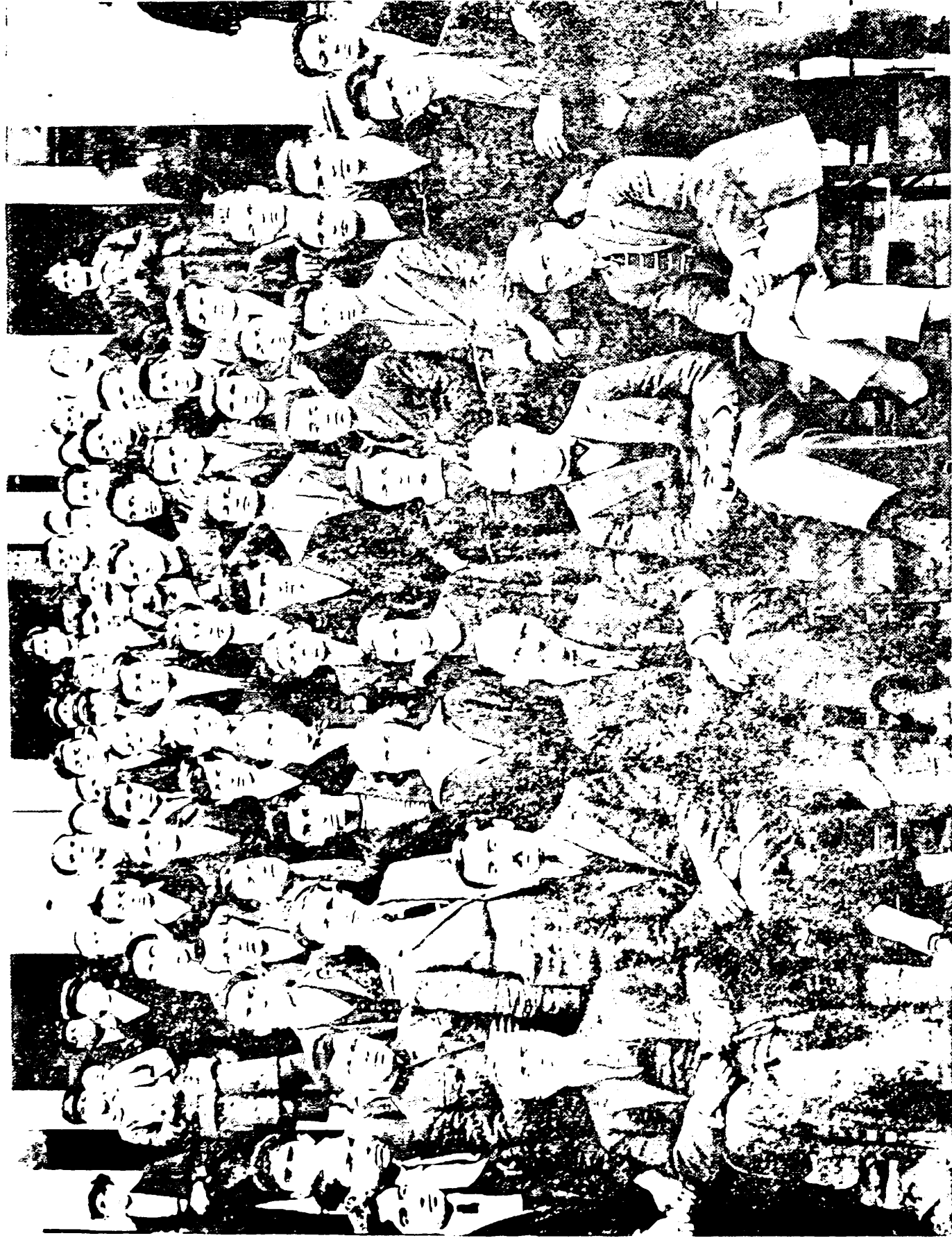
Ληστοκρατία στὴν Ἠπειρο μετὰ τὸν ἀπελευθερωτικὸ ἀγῶνα

Δὲν πρόφθασε νὰ τελειώσει ἡ ἐπανάσταση καὶ ἡ ληστεία στὴν ἀπελευθερωθεῖσα Ἑλλάδα ξεπρόλε μ' ὄλο της τὸ μεγαλεῖο. Ἦταν κι' αὐτὸ ἀπότοκο τῆς ἐννιάχρονης ἀπαθλιώσεως τῶν κατοίκων. Ἀναγκάστηκε τότε (1830) ὁ Καποδίστριας νὰ συστήσει δικαστήριον ἐναντίον τῆς ληστείας μὲ τὴν ὀνομασία «Εἰδικὸν Δικαστήριον τῆς κατὰ τὰς δημοσίας ὁδοὺς ληστείας». Εἶναι

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Αριθ. 93. — Διδάσκοντες και διδασκόμενοι τής Ζωιμαίας (1925). Ο Γυμνασάρχης Στεργίου και ο Καθηγητής Αλεξανδρόπουλος. Έλαφρός. Μαστοροίδης. Φιλιππίδης. Κλ. Ρόκου. (Αρχείο Κλ. Ρόκου)

άνταλλακτική αξία. Ἡ ληστεία αὐτή, πού εἶχε καί ὀκτώ θύματα ἦταν μεγάλο κτύπημα γιά τήν Ἐθνική Τράπεζα, ἀλλά καί γιά τὸ Κράτος. Ἡ θρασύτητα αὐτῆς τῆς ληστείας εἶχε ἐντυπωσιάσει.

Καί οἱ τρεῖς παραπάνω ληστείες ἦταν ἔργα τῶν ληστῶν ἀδελφῶν Ρεντζαίων, πού τοὺς ὑπέθαλπαν ληστοτρόφοι γιά νά τοὺς ἀφήνουν αὐτοὺς ἥσυχους. Ἀκόμα καί πολιτευτές καί ἄλλα στοιχεῖα τῆς κοινωνίας τῶν Ἰωαννίνων δέν ἦταν ἀμέτοχοι. Πρὸ τῆς ληστείας τῆς Πέτρας οἱ Ρεντζαῖοι εἶχαν ἀμνηστευθεῖ καί μάλιστα εἶχαν ἐγκατασταθεῖ στὰ Γιάννινα σέ πολυτελεῖς κατοικίες. Περιφέρονταν στήν πόλη καί ἦταν οἰκείοι μὲ πολλοὺς τῆς κοινωνίας. Ἦταν κι' οἱ δυὸ ἀδελφοὶ ἀρκετὰ νέοι τότε καί εἶχαν ἰκανότητες, πού θά μπορούσαν νά πετύχουν στή ζωή τους. Ἡ διαστροφή τους ὅμως στὸ ἔγκλημα τοὺς ἔφερε γρήγορα στὸ ἐκτελεστικὸ ἀπόσπασμα.

Ἦταν ὅλα αὐτὰ κατάλοιπα παλαιῶν καιρῶν, πού ἀνάζωπυρώθηκαν ἀπὸ τίς περιστάσεις.

Ἡ αἰχμαλωσία Medā - Μουδωνᾶ

Ἀλλά ἄς ποῦμε καί γιά τὴν τελευταία ληστεία τῶν πολιτευτῶν Ἀλεξ. Μυλωνᾶ καί Ἀλεξ. Λ. Μελά, πού ἔκανε ἡ ἄλλη ληστοσυμμορία τῶν Κουμπαίων, γιατί στ' ἀλήθεια ἦταν ἡ τελευταία ληστεία στήν Ἠπειρο ὅπως καί στήν ὑπόλοιπη Ἑλλάδα κι' αὐτὸ χάρη στή θέληση τοῦ Μεγάλου Ἑλ. Βενιζέλου τοῦ νέου

Ἡρακλῆ, πού καθάρισε τὴν κόπρω τοῦ Αὐγείου.

Θά σκιαγραφήσουμε μὲ ὀλίγα τοὺς δύο ἀπαχθέντες πολιτευτές.

Ὁ Ἀλέξ. Κ. Μυλωνᾶς ἦταν ὁ γνωστός πολιτευτῆς τῶν Ἰωαννίνων. Γαμβρός τοῦ στρατηγοῦ Παν. Δαγκλῆ. Ἦταν ἄλλοτε Διοικητῆς τῆς Α.Τ.Ε. καί πολλές φορές ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν καί τῆς Γεωργίας. Εἶναι καί ὁ πατέρας τοῦ Γεωρ. Μυλωνᾶ, πολιτευτοῦ Ἰωαννίνων καί πρώην Ὑπουργοῦ.

Ὁ Ἀλεξ. Λέοντος Μελάς, πού γεννήθηκε τὸ 1896 ἦταν ἄλλοτε ἀξιωματικὸς τοῦ Ἴππικοῦ. Ἀπὸ πολὺ νέος πολιτεύτηκε στὰ Γιάννινα καί ἐκλέχτηκε βουλευτῆς. Δέν παραλείπουμε ν' ἀναφέρουμε πὼς ἦταν ἔγγονος τοῦ Μιχαήλ Γ. Μελά, ἄλλοτε βουλευτοῦ καί δημάρχου Ἀθηναίων (1891).

Ἀπὸ μητέρα ἦταν ἔγγονος τοῦ περίφημου ἀρχαιολόγου Ἑρρίκου Σλήμαν μὲ τὴν καταπληκτικὴ σταδιοδρομία καί πού ἔκανε τίς ἀνασκαφές στὶς Μυκῆνες, Τίρυνθα, Ἰλίο, Ἰθάκη, Ὀρχομενὸ κι' ἦλθαν ἔτσι στὸ φῶς εὐρήματα πού ἀποδείξαν, ὅτι, μέχρι τότε ἐθεωρεῖτο μῦθος, τὴν ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Ἦταν ἡ 4 Αὐγούστου 1928 ἡμέρα πού ἐπισκέφθηκε ὁ Ἑλ. Βενιζέλος τὰ Γιάννινα, ὅπου κι' ἐξεφώνησε προεκλογικὸ λόγο. Μιὰ ἀνταπόκριση τοῦ δημοσιογράφου Ἑλ. Κοτσαρίδα στὸ «Ἐλεύθερο Βῆμα» τῆς 9)8)1928 πού ἀναδημοσιεύουμε περιληπτικά, μᾶς κατατοπίζει κάπως.

«Ἰωάννινα 5 Αὐγούστου. Τὸν

χαρμόσυνον παλμόν τῆς χθεσινῆς θραδυᾶς, μέ τήν ἄφιξιν τοῦ Βενιζέλου, ἦλθε νά ταράξη μιὰ ἀπροσδόκητος καί καταπληκτική εἶδησις. Ἦτο ἡ ὥρα 10 περίπου τὸ θράδου καί ἐξηκολούθουν ἀκόμη αἱ θερμαὶ ἐκδηλώσεις τοῦ λαοῦ τῶν Ἰωαννίνων διὰ τήν ἄφιξιν τοῦ Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων, ὅταν διεδόθη ἀστραπιαίως εἰς ὅλην τήν πόλιν τὸ θλιβερόν ἄγγελμα: Οἱ καφανταρικοὶ ὑποψήφιοι κ.κ. Μυλωνᾶς καί Μελᾶς περιοδεύοντες προεκλογικῶς ἔπεσαν εἰς τὰ χέρια ληστῶν. Ἀντιλαμβάνεσθε τήν κολοσσιαίαν καταπληκτικὴν ἐντύπωσιν πού ἐπροξένησεν εἰς τὸν λαὸν ἡ εἶδησις... Ὁ κ. Ν. Μαρκόπουλος, ἰδιαίτερος γραμματεὺς τοῦ κ. Μελᾶ, ὁ ὁποῖος εἶχε συλληφθῆ ἐπίσης ἀπὸ τοὺς ληστές, ἀφέρῃ ἀργότερα ἐλεύθερος μαζὺ μέ τὸν κ. Χασιώτην καί τὸν σωφῆρ τοῦ αὐτοκινήτου διὰ νά εἰδοποιήσῃ τοὺς συγγενεῖς τῶν θυμάτων περὶ τῆς ληστείας...».

Στὸ Βενιζέλο ἀπέκρυψαν τήν εἶδηση γιὰ λόγους ψυχολογικοὺς καί τοῦ τήν ἀνακοίνωσαν ἀφοῦ προσφώνησε τὸ πλῆθος. Συνοφρυώθηκε τότε ὁ Βενιζέλος ἀλλὰ συγκρατήθηκε, κι' ἀργότερα, στὸ γεῦμα πού τοῦ παράθεσαν, μίλησε καθαρὰ, ἔντονα κι' ἀποφασιστικά:

«Ἐάν ἐντὸς ὀλίγου χρόνου — εἶπε — δὲν δυνηθῶ νά ἀποκαταστήσω τήν ἀσφάλειαν τῆς Ἠπείρου, θὰ θεωρήσω τὸ πρόγραμμά μου ἀποτυχὸν ἔστω καί ἂν ἐπιτύχη εἰς τὰ ἄλλα του σημεία καί θὰ παραιτηθῶ».

Καί ἦταν ὅπως εἶπαμε καί παρα-

πάνω ἢ τελευταία ληστεία, πού σημειώθηκε στὴν Ἠπειρο. Ἔτσι οὐδὲν κακὸν ἀμιγῆς καλοῦ.

Μὲ λίγα λόγια ἡ αἰχμαλωσία ἐγινε ὅπως παρακάτω.

Οἱ πιὸ πάνω πολιτευτὲς ξεκίνησαν νωρὶς τὸ πρωὶ γιὰ ἐκλογικὴ περιοδεία στὸ χωριὸ «Πρωτόπαπα» ἔξω ἀπὸ τὰ Γιάννινα. Στὴν ἐπιστροφή κι' ἐνῶ εἶχαν φθάσει στὸ 13ο χιλιόμετρο στὴ θέση «Καρυές» ὅπου εἶναι μιὰ μικρὴ γέφυρα, πού ἀπὸ τότε λέγεται «Ἡ γέφυρα τοῦ Μελᾶ», δυὸ ἄγνωστοι ὄρμησαν ξαφνικά, μέ προτεταμένα τὰ ὄπλα καί τοὺς διέταξαν νά σταματήσουν. Τοὺς συνέλαβαν ὄλους καί ἀφοῦ τράθηξαν παράμερα τὸ αὐτοκίνητο τοὺς ὀδήγησαν σὲ μιὰ κοντινὴ χαράδρα, ὅπου παρουσιάσθησαν ὀπλισμένοι σὰν ἀστακοὶ ἄλλοι πέντε σύντροφοὶ τους. Περπάτησαν κάπου μιὰ ὥρα κι' ἔφθασαν σ' ἓνα ἀπόμερο. Τότε πῆραν χωριστὰ τὸν Μελᾶ (γιὰ τὸν ὁποῖο ἔγινε ἡ ληστεία) καί τοῦ ζήτησαν δέκα ἑκατομμύρια δραχμῆς, γιὰ λύτρα. Τὸ ποσὸν αὐτὸ ἐμείωσαν σὲ πέντε καί μισὸ ἑκατομμύρια, τελικὰ δὲ ζήτησαν πέντε ἑκατομμύρια ὀκτακόσιες χιλιάδες. Σὲ χρυσῆς λίρες τὸ ποσὸν αὐτὸ τὸ 1928 ἦταν σχεδὸν 17.000.

Κράτησαν αἰχμαλώτους τοὺς Μυλωνᾶ καί Μελᾶ καί εἶπαν στοὺς ἄλλους νά εἰδοποιήσουν γιὰ τὰ χρήματα καί πρόσθεσαν πῶς: «ἂν δοῦμε καί ἓνα χωροφύλακα νά μᾶς καταδιώκει, θὰ σᾶς στείλουμε τὴν ἴδια μέρα τὰ κεφάλαια τῶν αἰχμαλώτων στὸν ντορβᾶ».

Ὁ Ἐλ. Βενιζέλος, ἡ Σοφία Σλήμαν & τὸ τέλος τῆς ληστοκρατίας στὴν Ἠπειρο & τὴν Ἑλλάδα

Ὁ Μυλωνᾶς σὲ τρεῖς μέρες ἀφέθηκε ἐλεύθερος, ὁ Μελᾶς παρέμεινε αἰχμάλωτος συνολικὰ δέκα μέρες ὥσπου νὰ καταβληθοῦν τὰ λύτρα στοὺς ληστές. Τὰ χρήματα, πού κατέβαλε τὸ Ὑποκ)μα τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Ἰωαννίνων ἔπειτα ἀπὸ τηλεγράφημα τῆς Σοφίας Σλήμαν—μάμης τοῦ Ἀλ. Μελᾶ — ἀπὸ τὸ Παρίσι, ὅπου θρισκόταν τότε, πρὸς τὸν Βενιζέλο, τὰ μετέφερε ὁ Ἀλεξ. Μυλωνᾶς σὲ κάποια τοποθεσία τοῦ Ζαγοριοῦ κοντὰ στὸ χωριὸ Ἀσπράγγελοι (Ντοβρά). Ἔτσι σὲ δυὸ μέρες οἱ ληστές ἀπελευθέρωσαν καὶ τὸν Μελᾶ, πού παρέλαβε στὸ Λυκόστομο, 10 χιλιόμετρα ἀπὸ τὰ Γιάννινα, ὁ ἀδελφός του Λένος. Ὁ ἀδελφός τοῦ γράφοντος, Δημήτριος, πού ἦταν γυμνασιόπαις, συνόδευε τὸν Λένο ὡς τὸ Λυκόστομο.

Ὁ Βενιζέλος κράτησε τὸ λόγο του. Τὸ κυνηγητὸ ἄρχισε ἄγριο ὥσπου οἱ ληστές Κουμπαῖοι συνελήφθησαν. Ἄς μὴ ξεχνοῦμε ὅμως πὼς ἡ ληστοκρατία εἶχε ἀκόμα δύναμη καὶ οἱ τρομοκρατίες δὲν ἔλειπαν.

Ἔτσι τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων στὴν Κέρκυρα ἐπέβαλε τὴν ποινὴ τῶν ἰσοβίων δεσμῶν. Ἡ ποινὴ αὐτὴ δὲν θεωρήθηκε ἀρκετὴ γιὰ τὴν πᾶταξή τῆς ληστείας. Ἡ ἀπόφαση κηρύχθηκε πεπλανημένη καὶ τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων στὴν Ἀθήνα ὅπου ἐκδικάστηκε γιὰ δευτέρη φορά

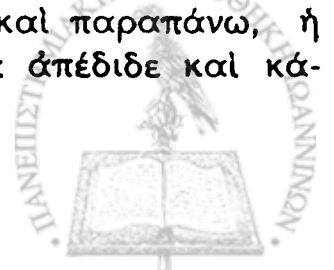
ἢ ὑπόθεση, καταδίκασε τοὺς ληστές στὴν ποινὴ τοῦ θανάτου. (Σχετικὰ γράφω καὶ στὸ βιβλίον μου «Μιά οἰκογένεια - Μιά ἱστορία», σελ. 295—296).

Τὸ πιὸ πάνω ποσὸν τῶν ξεκατομμυρίων περίπου δραχμῶν ἦταν πολὺ μεγάλο γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη καὶ δὲν θὰ ἦταν δυνατὸν νὰ καταβληθεῖ ἂν δὲν μεσολαβοῦσε ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα. Ἡ οἰκογένεια Μελᾶ θεώρησε πὼς τὸ Κράτος δὲν ἦταν ἀνεύθυνον γιὰ τὴ ληστεία καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπωμισθεῖ κι' αὐτὸ ἓνα μέρος τοῦ ποσοῦ.

Ἀλλὰ ἔρχεται τὸ ἐρώτημα: Γιατί ὁ Βενιζέλος ἐπενέθηκε καὶ μάλιστα δόθηκε ἐντολὴ νὰ καταβληθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴ Τράπεζα;

Ἡ ἀπάντησις εἶναι ἀπλή: Στὴν Κυρία Σοφία Ἐρ. Σλήμαν, ὅπως εἶπαμε μᾶμμη τοῦ Ἀλεξ. Μελᾶ, ὄφειλε τὸ Κράτος τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 27.000.000 γιὰ τὴν ἀγορά (τὸ 1927) παρὰ τῆς τότε Κυβερνήσεως Παγκάλου τοῦ γνωστοῦ Μεγάρου Σλήμαν τῆς λεωφόρου Βενιζέλου (Πανεπιστημίου) ὅπου στεγάζεται ἀκόμα σήμερον ὁ Ἄρειος Πάγος. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ τηλεγράφησε ἡ Κυρία Σλήμαν ἀπὸ τὸ Παρίσι, ὅπου θρισκόταν ὅπως εἶπαμε τότε, στὸν Ἐλ. Βενιζέλο, μὲ τὸν ὁποῖον μάλιστα συνδεόταν καὶ μὲ οἰκογενειακὴ φιλία, νὰ καταβληθεῖ τὸ ποσὸν μὲ ἐγγύησιν τοῦ ὀφειλομένου ποσοῦ. Αὐτὸ καὶ ἐγίνε.

Μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς ἡ ἐξόφλησις τοῦ χρέους παρετείνετο, γιατί ὅπως εἶπαμε καὶ παραπάνω, ἡ οἰκογένεια Μελᾶ ἀπέδιδε καὶ κά-

ποια υπαιτιότητα, για τή ληστεία, στο Κράτος και για νά λήξει ή υπόθεση δόθηκε έντολή στο (Υποκ) μα τής Έθνικῆς Τραπεζῆς στά Χανιά νά παρακληθεῖ ὁ Ἐλ. Βενιζέλος, πού τότε (1933 ἢ 1934) ιδιώτευε στή Χαλέπα, νά καταθέσει. Ἔτσι ἀναγκάστηκε ὁ Βενιζέλος νά προσέλθει στο Δικαστήριο στά Χανιά ὅπου καί κατέθεσε σάν μάρτυρας σχετικά μέ τὸ τηλεγράφημα Σοφίας Σλήμαν κτλ. Ἐπειτα καί ἀπὸ τή μαρτυρία τοῦ Βενιζέλου ἡ Τράπεζα εἰσέπραξε ἀπὸ τὸ κράτος ὀλόκληρο τὸ ὀφειλόμενο ποσό. Αὐτὰ μοῦ εἶχε ἀνακοινώσει ὁ διευθυντῆς τοῦ (Υποκ)τος Χανίων τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς κύριος Μπάκος, πού ἔτυχε νά εἶναι κι' αὐτὸς Ἡπειρώτης, ὅταν τὸ 1935 εἶχα μεταβεῖ για ἐπιθεώρηση τοῦ ἐκεῖ Ὑποκαταστήματος.

Ἔτσι ἡ ληστεία Μυλωνᾶ - Μελαῶ ἐγινε ἀφορμὴ νά ἐξαφανισθοῦν οἱ ληστοσυμμορίες, μέ τή θέληση ὅ-

μως καί τὴν ἀποφασιστικότητα ἐνὸς Ἐλευθερίου Βενιζέλου.

Ἄλλὰ ποιὸς μπορούσε νά φαντασθεῖ στά χρόνια ἐκεῖνα, πρὶν ἀπὸ μισὸ καὶ περισσότερο αἰῶνα τοὺς σημερινούς ληστὲς τῶν πόλεων καὶ ἰδιαιτέρα τῶν μεγαλουπόλεων, πού οἱ περισσότεροὶ δροῦν κάτω ἀπὸ τὸ μανδύα κάποιας ἰδεολογίας!!, πού καί για λόγους ἰδεολογίας!!! δολοφονοῦν πρωθυπουργούς, ἀνώτατους δικαστικούς, πλούσιους καὶ φτωχοὺς ἀνθρώπους. Ἡ ἐξέλιξη ἐφθασε τελευταῖα καί στή χώρα μας κι' ἔτσι βλέπουμε ληστείες ἀπὸ δικούς μας καὶ ξένους μέσα στίς πόλεις μας για νά φθάσουμε προχθές, πιθανὸν ἀπὸ κάποια ἰδεολογία!!! στοὺς μπουρλουτιέρηδες τῶν Καταστημάτων Κατράντζου καὶ Μινιόν.

Τί δόξα ἐζήλωσαν — Πόσο ξέπεσαν τὰ ἦθη. Χρειάζεται καί στήν περίσταση αὐτὴ ἓνας Βενιζέλος. Θὰ βρεθεῖ;

ΛΕΩΝ Ι. ΜΕΛΑΣ

Η Π Ε Ι Ρ Ω Τ Ι Κ Η Π Ι Ν Α Κ Ο Θ Η Κ Η

Ἄρ. 94. — Ὁ Γερο - Τσαμάκος καὶ Σάβ. Λοϊζίδης μέ τὰ γυαλιά.

σιασμό. Τέσσερα κομμάτια καρυδά-
του άγγλικού άνθρακίτη σπιθοβο-
λουν τὰ μάτια τους κι από σκοπό
σέ σκοπό κι από τραγούδι σέ τρα-
γούδι ως τὸ Μπιρμπίλη και τὸ Ρε-
σούλη.

Ἔτσι πέρασε ἐκεῖνο τὸ θράδυ
γιὰ νὰ καταλήξωμε στοῦ Τόμου
τὸ μοναδικὸ ξενοδοχεῖο μέσα στὴ
νοτισμένη νύχτα μὲ τοῦ γκιώνη τὸ
ρυθμικὸ λάλημα ἀναλογιζόμενοι τί
ἦταν ἡ Βοστίνα - κασαμπᾶς κι ἐμ-
πορικὸ κέντρο Πωγωνίου, ὄλου τοῦ
Πωγωνίου ἐλεύθερου και ὑπόδου-
λου, ἀπὸ τὴν Πολύτσανη ως τὰ Τσα-
ραπλανὰ κι ἀπὸ τὰ Τσαραπλανὰ
ως τὸ Τεριάχι και τὶς Ποντικάτες,
και στῆς Δρόπολης και στὰ Παρα-
καλαμίτικα χωριά.

Βλέπομε πάνω ἀπὸ τὴν Πωγωνια-
νὴ τὸ σαράϊ τοῦ Μιουχτάραγα, ποῦ
στέκει ὄρθιο ἀκόμα. Τὸ πασίγνω-
στο τραγούδι τοῦ Μπιρμπίλη μᾶς
ἔφερε στὴ μνήμη τὴν ἱστορία τους,
καθὼς ἀναθυμούμαστε ὄσα θγαί-
νουν ἀπὸ ἄγνωστα ἀρβανίτικα τρα-
γούδια, ἡ δράσι τους γύρω στὸ τε-
λευταῖο τέταρτο τοῦ περασμένου
αἰῶνος. Ἄπ' αὐτὰ θγαίνει πὼς ἕνα
ἄλλο σαράϊ, τοῦ Τζελλίλ Βοστίνα
στάθηκε ἡ ἀφορμὴ νὰ πιαστοῦν και
νὰ περάσουν στὸ λ ι τ ᾶ ρ ι. Ἄλ-
λά ἄς τὰ πάρουμε ἀπ' τὴν ἀρχή.

Ὁ Μπιρμπίλ Σάκος ἀπὸ τὸ Κουρ-
βελέσι ἦταν ἀρχηγὸς ληστοσυμμο-
ρίας. Πρωτοπαλλήκαρό του ὁ Ρε-
σούλ Σεϊντής. Καὶ οἱ φάρες τους
και τὰ παλληκάρια τους ὀνομάστη-
καν ὄλοι Μπιρμπίληδες. Ὅλοι ξέ-
ρουμε πὼς στὴν Ἡπειρο Μ π ῖ ρ μ
π ῖ λ ι λέγεται και τ' ἀηδόνι κι
ἀκόμα ἡ σφουρίχτρα.

Ἄπὸ τὸ Κουρβελέσι ως τὴ Λιουν-
ζουριά ως τὸ Παληοπωγῶνι κι ως
τὸ Ζαγόρι, στὶς ἐπαρχίες ποῦ ἔφθα-
νε τῆς ξενητειᾶς ὁ πλοῦτος, ἄπλω-
νε τὸ χέρι τῆς ἡ συμμορία τῶν Μπιρ-
μπιλαίων.

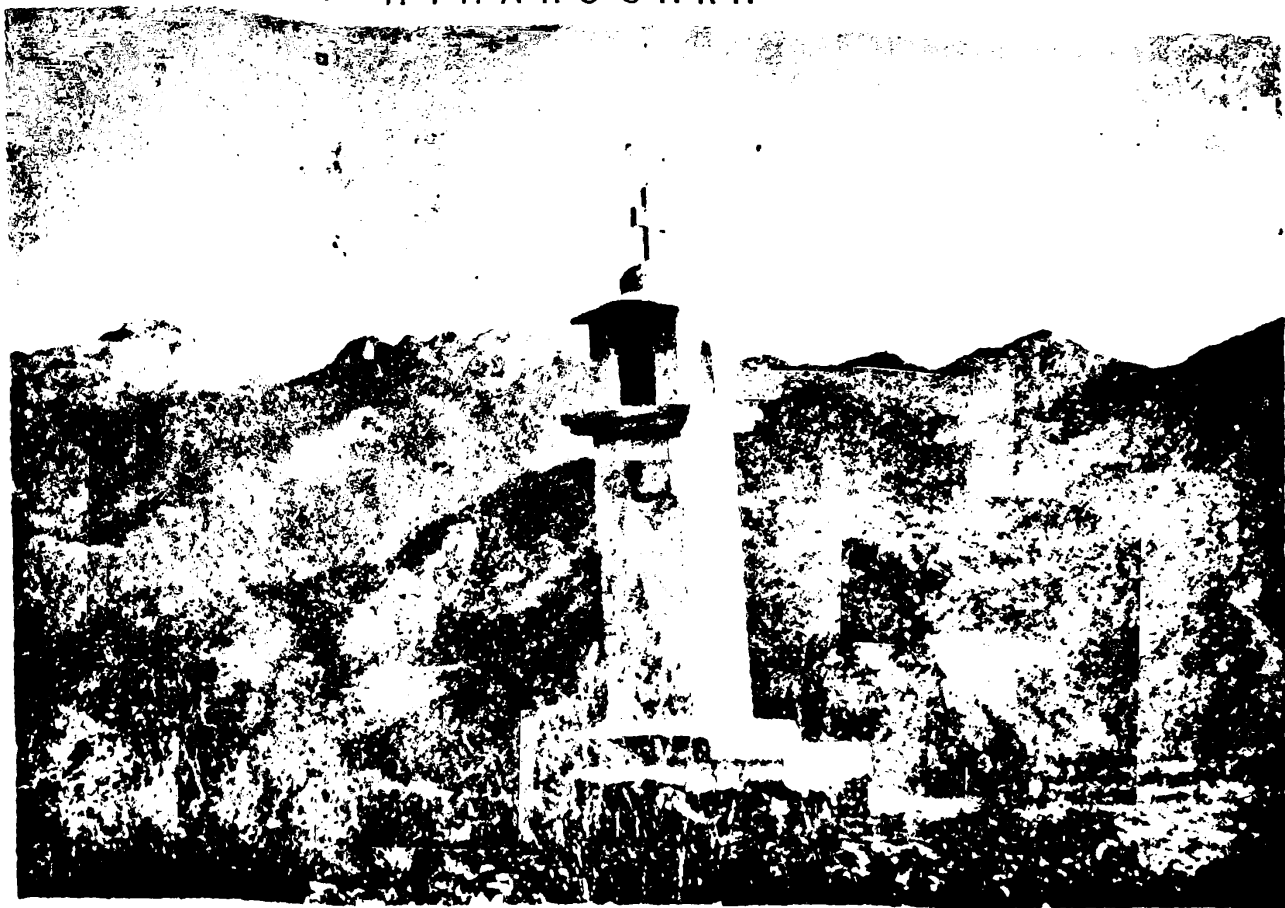
Χ τ υ π ο ὕ σ α ν τὶς πόστες, πα-
ραφυλάγαν τὸ πέρασμα τοῦ δημο-
σίου χαζινέ (θησαυροφυλακείου) ἡ
ξεπουπουλιάζαν κανέναν πλούσιο
γιατρὸ ἡ μετανάστη τῆς περιφερεί-
ας. Ἀκόμα στὶς ἡμέρες μας σώζον-
ταν στὸ δρόμο Χορμόθου Τεπελε-
νίου ὁ τεράστιος πλάτανος μὲ τὴ
μεγάλη κουφάλα στὸν κορμὸ του
σάν καλύθα καπνισμένη, κονάκι βο-
σκῶν τὸ χειμῶνα. Καὶ πρὸ τοῦ Ἄ-
λῆ Πασᾶ και στὰ κατοπινὰ χρόνια
τῆς ληστοκρατίας στὴν Ἡπειρο, οἱ
Λιάμπικες συμμορίες ἔκρυβαν ἐκεῖ,
χωρὶς νὰ φαίνεται, ἕνα ἀπὸ τὰ μέ-
λη τους και σάν πιάναν κανέναν τὸν
φέρναν στὸν πλάτανο και ὁ ἀρχη-
γὸς τῆς συμμορίας, χτύπαε τρεῖς
φορὲς μὲ τὸ τ σ ο κ ᾶ ν ι τὸν κορ-
μὸ και δείχνοντας τὸ δεμένο πιστά-
γκωνα ζεγκίνη (πλούσιο) ρωτοῦ-
σε :

— Τί νὰ τοῦ κάμω αὐτουνοῦ, πλά-
τανε;

— Πάρτου ὄ,τι ἔχει και μὴν τὸν
πειράξης!

Ὅμως ὡσότου ἀκουστῆ ἡ λυτρω-
τικὴ ἀπάντησι ἀπὸ τὸ παράδοξο
αὐτὸ μαντεῖο ὁ αἰχμάλωτος εἶχε
πανιάσει και τοῦ πήγαινε τὸ κάτου-
ρο στάλα - στάλα!

Αὐτὸ ἦταν τὸ κλίμα στὴ βασανι-
σμένη Ἡπειρο, ὅπου ἔδρασε κοντὰ
σ' ἄλλους πρωτοτερινούς του και
κατοπινούς του κι ὁ Μπιρμπίλης
μὲ τὴ συμμορία του. Καὶ γιὰ ἀσφά-

Ἄριθ. 95. — Ὁ Σμόλικας ἀπὸ τὸν Πύργο Στράτσανης.

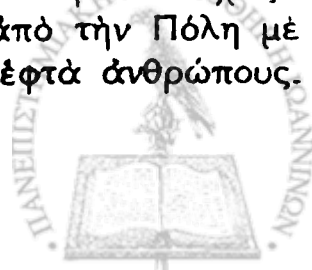
(Ἄρχειο Ἄπ. Βερτοδούλου)

λειά τους καὶ σὰν λαϊκὸ ἔρεισμα εἶχαν τὸ σ α ν τ α κ ᾱ, τὶς ἐλεημοσύνες, καὶ τὰ β λ α μ ι λ ῖ κ ι α πὺ τὸς ἐξασφάλιζαν τὰ γ ι α - τ ᾱ κ ι α. Αὐτὰ καὶ ἕνας ἀκόμα ἰσχυρὸς λόγος, ὅτι τὰ πρόσωπα, πὺ προσέβαλαν ἦταν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κοντὰ στὸν κατακτητὴ καὶ ἀπὸ κεῖ ληστεύαν τὸν κόσμον κι ἄδικοπραγοῦσαν, ἔκανε τοὺς ληστὰς νὰ φαίνωνται σὰν λυτρωταὶ τῶν δεινῶν τους, ὡστε νὰ πάρη ἡ λαϊκὴ μούσα τὴ λύρα καὶ νὰ τραγουδήσῃ τὰ «κατορθώματά» τους καὶ νὰ θρηνήσῃ τὸν «ἄδικο» θάνατό τους.

Καὶ γιὰ νὰ τελειώσουμε τὴ μικρὴ μας ἱστορία:

στὸ ἔθγα τοῦ Μάρτη
στὸ ἔμπα τοῦ Ἀπρίλη
γιατὶ δὲν ἀκούστηκε
τὸ Μπιρμπίλι;

Τὸ μ π ι ρ π μ ῖ λ ι (ἀηδόνι) δηλαδή ὁ Μπιρμπίλης εἶχε σωπάσει. Γιὰ νὰ πιαστῇ ὁ Μπιρμπίλης δὲ φθάνει μιὰ κ ο σ ᾱ δ α. Ὁ λαϊκὸς τραγουδιστὴς θέλει ἔ φ τ ᾱ π α σ ι ᾱ δ ε ς πὺ ξεκινοῦν καὶ πᾶνε στὸ Προγονάτι, στὴ φωληὰ τους νὰ τοὺς πιάσουν. Ἐκεῖ ὁ ποιητὴς οἰκτεῖρει τὴν τύχη του καὶ θυμᾶται τὶς χούφτες τὰ φλωριά πὺ μοίραζε ὅταν ἔ κ ο ψ ε β ῖ τὸ χαζινέ, πὺ ἐρχόταν ἀπὸ τὴν Πόλη με ἔξ, μουλάρια καὶ ἔφτᾱ ἀνθρώπους.

Βάζει τὴ μάννα του νὰ τὸν μαλώνη
γιατὶ θρίσκειται ἐκεῖ καὶ ἀπὸ ὦρα
σὲ ὦρα κινδυνεύει νὰ πιαστῆ κι ὅ-
ταν τὰ σουλτανικὰ στρατεύματα
τὸν ἔχουν κυκλώσει καὶ τὸν προσ-
καλοῦν νὰ πετάξῃ τ' ἄρματα ἐκεῖ-
νος ἀπαντᾷ πῶς «ὁ Μπιρμπίλης δὲν
τὰ δίνει γιατί τὰ ἔχει κερδίσει μὲ
τὴν πάλια του».

Ἄλλὰ ἡ τελευταία ὦρα ἔχει ση-
μάνει :

Γιατὶ δὲν ἀκούστηκε τὸ Μπιρ-
μπίλι;

στὰ Γιάννινα τὸν κρατοῦν, στὸ
Βεζύρη.

—Τί ἔχεις Βεζύρη καὶ κρατᾷς τὸν
Μπιρμπίλη;

—Γιὰ τὸ σαράϊ πού ἔκαψε στὴ Βο-
στίνα.

—Ἀνάθεμα νὰ ἴχῃς Τζελλίλ Βο-
στίνα

κρέμασες δεκατρία παλληκάρια
δεκατρῆς μπιρμπίληδες
πῆγαν μόνοι τους στὸ λιτάρι.

Καὶ αὐτὸ διότι δὲν θρῆκαν καιρὸ
νὰ φύγουν. Ὁ ἔρημος ὁ Ρεσοῦ-
λης φώναξε:

Παλληκάρια νὰ διαλέξωμε τοὺς
κεσέδες

νὰ μοιράσωμε μόνοι μας τὸ σαν-
τακᾶ,

σ' ἄλλον ἑφτά καὶ σ' ἄλλον ὀχτὼ
σ' ἄλλον ὅσο χρειάζεται τὸ χάλι
του!

Πάνω στὴ μοιρασιά τῆς ἐλεημο-
σύνης μὲ τοὺς κεσέδες τὰ φλωριά
στὰ χέρια τοὺς θέλει ὁ λαϊκὸς τρα-
γουδιστῆς νὰ συλλαμβάνωνται ἐξ
αἰτίας τοῦ ἀλτροῦισμοῦ τοῦ Ρεσοῦ-
λη.

Σήκω, Μπιρμπίλη, ρίξε τὸ λιτάρι
Στάσου, ὦ μπέη, νὰ πιῶ τὸ τσι-

γάρο,
γιατὶ δὲν εἶμαι τσανάκι μὲ ξυνό-
γάλο,

εἶμαι ὁ Μπιρμπίλης μὲ πάλια.

Ἄλλὰ ἡ σύλληψή τους δὲν ἦταν
αἰφνιδιαστικὴ καὶ τυχαία, μὰ ὀρ-
γανωμένη.

Τὸ ἀντίστιχο ἐλληνικὸ λαϊκὸ τρα-
γούδι δέχεται ὅτι ἡ «συντροφιά τὸν
γέλασε». Ἔπεσε δηλ. προδοσία.

Ἔτσι πιασμένους μὲ τὸ κοπάδι
τὰ πρόβατα τοὺς ὀδήγησαν στὰ
Γιάννινα.

***

Μπιρμπίλη μ' ποῦν' τὰ πρόβατα
μωρὲ παιδιὰ

Πάησαν μπροστὰ στὰ Γιάννινα
γεια σας παιδιὰ.

Πῶς τῶπαθες Μπιρμπίλη μου
μωρὲ παιδιὰ

Πῶς τῶπαθες καὶ πιάστηκες
γεια σας παιδιὰ.

Μὲ γέλασε Μπιρμπίλη μου
μωρὲ παιδιὰ,

Μὲ γέλασε ἡ συντροφιά
γεια σας παιδιὰ.

Ἔτσι μετὰ τὴ λεηλασία καὶ τὴ
πυρπόλησι τοῦ σαραγιοῦ τοῦ Τζε-
λλίλ Βοστίνα ἐξοντώθηκε ἡ συμμο-
ρία τοῦ Μπιρμπίλη. Τὸ τέλος τους
τὸ εἶδε μὲ συμπάθεια ὁ λαὸς καὶ
γιὰ ἓνα ἄλλο λόγο. Ἡ Ὄθωμανικὴ
κυβέρνησι εἶχε δώσει ἀμνηστία
ἀλλὰ μ' ὅλα αὐτὰ τοὺς ἐξώντωσε.
Ἡ λαϊκὴ φιλοτιμία δὲν συγχωρεῖ
τὴ μπάμπεσιὰ.

ΑΛΕΧ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΑΜΑΚΟΣ

ΤΟΥ ΚΛΕΟΒ. ΔΕΝΔΡΙΝΟΥ

Στὸ περιοδικὸ τῆς «Ἑπειρωτικῆς Ἑταιρείας» Αὐγούστου - Ὀκτωβρίου 1980, ἔγινε μιὰ ιδιαίτερα πετυχημένη παρουσίαση, τοῦ Γιάννη Τσαμάκου, τοῦ πασίγνωστου ἀνάμεσα στοὺς Ἀθηναίους, φυσιολάτρη, πεζοπόρου καὶ ὀρειβάτη.

Φιλοτεχνήθηκε πραγματικὰ μὲ ἀληθινὴ μαεστρία, μὲ ζωντανὴ καὶ ἀδρὴ περιγραφικότητα τὸ πορτραῖτο τοῦ Γιάννη Τσαμάκου, τοῦ ἀξέχαστου φυσιολάτρη - ὀρειβάτη καὶ τόσο δραστήριου κοινωνικοῦ παράγοντα τῆς πρωτεύουσας.

Ὁ Τσαμάκος, διακρίνονταν ἀπὸ μιὰ πετυχημένη, ἐπιχειρηματικὴ κοινωνικὴ δραστηριότητα, ἴσαμε καὶ τίς στερνές του μέρες, πού τὸν εἶχαμε ἐδῶ μαζί μας.

***

Τὸν Ἰούνιο τοῦ 1929, μαζί μὲ τοὺς ἀδερφικούς μου φίλους, Κώστα Χρηστίδη καὶ Νίκο Τσεκούρα, εἶχαμε ἐκδόσει τὰ «ΕΚΔΡΟΜΙΚΑ». Ἦτανε τὸ πρῶτο ἑλληνικὸ φυσιολατρικὸ περιοδικό. Τὸ «ΟΡΓΑΝΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΚΔΡΟΜΕΩΝ», ὅπως ἔγραφε ὁ τίτλος του.

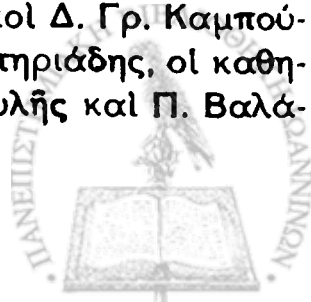
Εἴμαστε καὶ οἱ τρεῖς μας, ἀπὸ τὰ ἰδρυτικὰ μέλη τοῦ Φυσιολατρικοῦ Συνδέσμου ὁ «ΠΑΝ», καὶ σκοπὸς μας ἦτανε, ἡ προπαγάνδισις τοῦ ἐκδρομισμού, καὶ τὸ σοβαρότερο καὶ

οὐσιαστικότερο κεφάλαιό μας, γι' αὐτὸ τὸ ὑπεύθυνο ἔργο μας, ἦτανε ὁ νεανικός μας ἐνθουσιασμός!

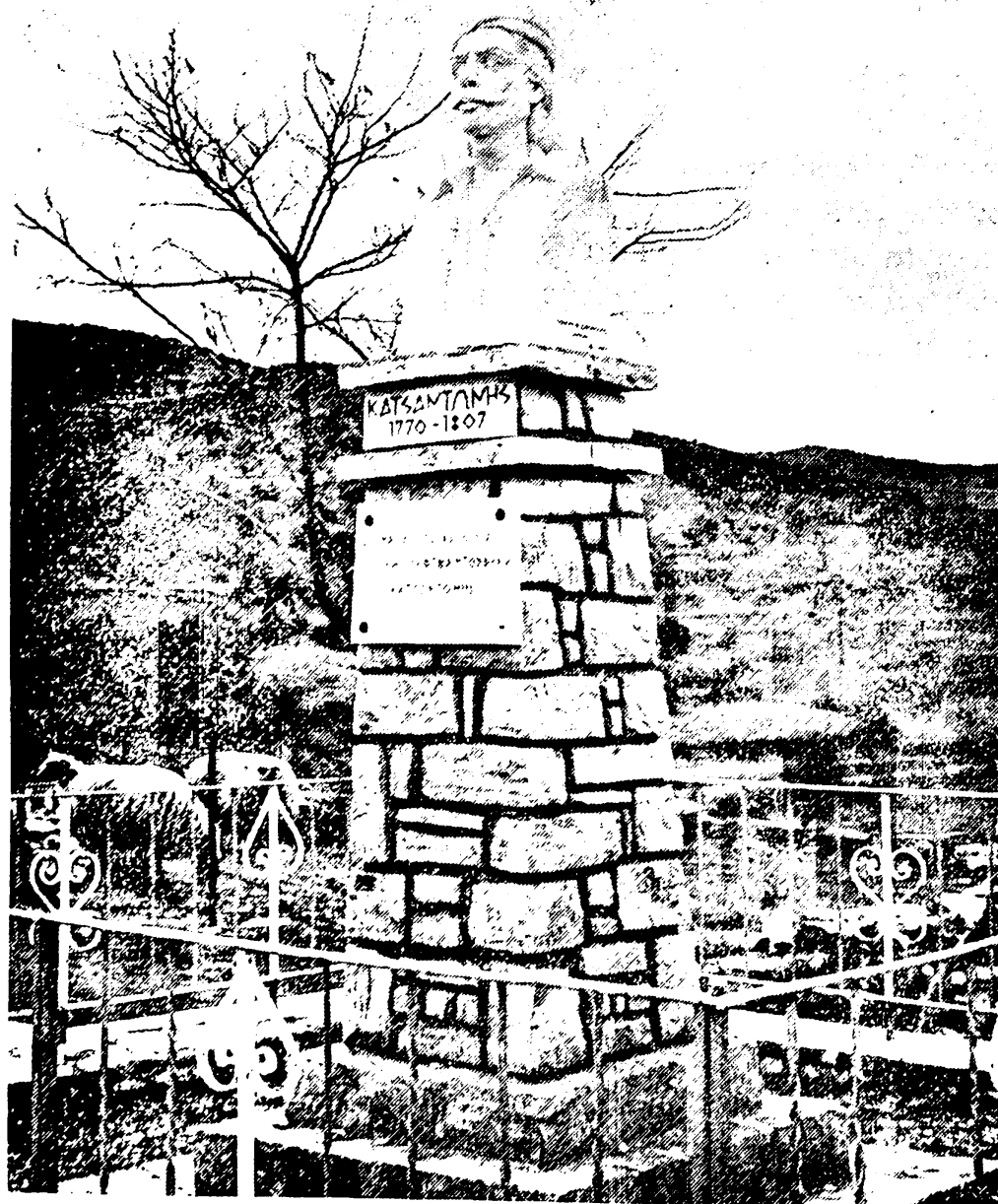
Ἀμέσως, μόλις πού κυκλοφόρησε τὸ πρῶτο ἀκόμη τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ μας, ἦλθαν καὶ μᾶς βρῆκαν, οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς παληότερους φυσιολάτρες καὶ ἐκδρομεῖς καθὼς καὶ ἀρκετοὶ ἀπὸ τὰ μέλη τῶν ἀναγνωρισμένων Σωματείων, ὅπως τοῦ Ὀδοιπορικοῦ, τῆς Ὑπαιθρίου τοῦ Ὀρειβατικοῦ κ.ἄ.

Μᾶς συγχάρηκαν καὶ ἐπαίνεσαν, αὐτὴ τὴ νεανικὴ, ἐρασιτεχνικὴ μας πρωτοβουλία καὶ μᾶς δήλωσαν συμπάραστασι μὲ συνεργασίες τους, καὶ προπαγάνδα γιὰ τὴν εὐρύτερη κυκλοφορία τῶν «ΕΚΔΡΟΜΙΚΩΝ». Καὶ τὸ ἐνθουσιαστικὸ αὐτὸ ἐνδιαφέρον τῶν φίλων μας, συνεχίστηκε ἀμείωτο μέχρι καὶ τὸν Αὐγούστο τοῦ 1936, πού τὰ «ΕΚΔΡΟΜΙΚΑ» διακόψανε τὴν ἐκδόσή τους. Καὶ ἕνας ἀνάμεσά τους, ἦτανε καὶ ὁ 55χρονος τότε, πολὺ ἐνθουσιώδης καινούργιος μας φίλος, ὁ Γιάννης Τσαμάκος.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, τὸ 1929, στὴν ὁποία ἀναφερόμαστε, οἱ πιὸ περισσότεροι, ἀπὸ τοὺς παλαιότερους πρωτοπόρους τῆς φυσιολατρίας, ὅπως οἱ ἀκαδημαϊκοὶ Δ. Γρ. Καμπούρογλου καὶ Γ. Σωτηριάδης, οἱ καθηγητὲς Ἄντ. Παναυλῆς καὶ Π. Βαλά-

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Ἄριθ. 96. — Προτομή τοῦ Κατσαντώνη στή γενέτειρά του τὸ Πετροβούνι.

(Ἀρχεῖο Ἄπ. Βερτοδούλου)

κης, με εξαίρεση τὸ Γιάννη Σαρρή, ἦτανε πολὺ ἡλικιωμένοι, γιὰ νὰ παίρνουν μέρος στὶς ἐκδρομές, καὶ ἰδιαίτερα τὶς ὀρειβατικές, πού ὀργάνωναν τὰ φυσιολατρικὰ Σωματεῖα τῆς ἐποχῆς, γιὰ τὰ μέλη τους, πού ἦτανε ὄλοι νέοι, με μέση ἡλικία πού δὲν ξεπερνοῦσε τὰ 25—28 χρόνια.

Οἱ ἐκδρομές ἐκεῖνες, τῆς «ἡρωϊκῆς ἐποχῆς», ὅπως τὴν ἀποκαλούσαμε εἰρωνικά, τὶς περισσότερες φορές, γίνονταν «ἐπὶ ἀγνώστου ἐδάφους», καὶ ἦτανε πολὺ συνηθισμένο ἄρκετές, νὰ καταλήγουν σὲ μικρὲς ἢ μεγάλες περιπέτειες, ἀφοῦ πραγματοποιοῦνταν με ὁποιοδήποτε καιρικὲς συνθῆκες, καὶ μεγάλες, ἀπρόβλεπτες ξεθεωτικὲς πεζοπορίες.

Ὅμως, ὁ Γιάννης Τσαμάκος, παρὰ τὴ διπλάσια σχεδὸν ἡλικία του, δὲν ἔπαψε νὰ συμμετέχει στὶς ἐκδρομικὲς καὶ ὀρειβατικὲς ὀμάδες τῶν σωματείων, γιὰ τὴ θεωροῦνταν καὶ ἦτανε, πραγματικὰ ἰσάξιος, σὲ ἀντοχὴ με τοὺς τόσο πολὺ νεώτερούς του. Αὐτὸ τὸ βεβαίωνε καὶ τὸ ὀρθόστητο παράστημά του, ἀλλὰ καὶ δὲν παράλειπε καμμιά εὐκαιρία, νὰ τὸ τονίζει κι' ὁ ἴδιος, με κάποιον συγκρατημένο τόνο αὐταρέσκειας, ὅταν, μᾶς ἔλεγε:

«Ξεκινᾶω πολὺ πρωτὶ, πεζοπορικὰ ἀπὸ τὴν Κιφισιά, πού κατοικῶ, κι' ἀνεβαίνω στὴν Πάρνηθα, με μοναδικό μου σταθμὸ τὸ «κ ο τ α ρ ι ὀ», πού ἔχει στήσει μιὰ τριμελῆς οἰκογένεια ἀπὸ τὴν Κέρκυρα. Βρίσκεται στὰ μισὰ, καὶ στὴν ἀριστερῇ πλευρά, τοῦ δρόμου Μενίδι

— Πάρνηθα. Τὸ πλιθόχτιστο ἐκεῖνο πτηνοτροφεῖο, ἦτανε τὸ μοναδικὸ χτίσμα σὲ ὄλη ἐκεῖνη τὴν ἀκατοίκητη ἔχταση, τοῦ μενιδιάτικου κάμπου...

»Ἐκεῖ, κάνω πάντα ἓνα σταθμὸ, τόσο στὸ ἀνέβασμα ὅσο καὶ στὴν ἐπιστροφή μου, ἀπὸ τὸ θουνὸ γιὰ τὴν Κηφισιά. "Ἐχουμε γίνει — μᾶς ἔλεγε — φίλοι. Δὲν ξέρω με ποιὸ τρόπο, νὰ τοὺς ἀνταποδώσω, τὴν τόσο αὐθόρμητη καὶ πρόθυμη ἔκφραση τῆς φιλίας τους.

»Διαπιστώνω τὴ μεγάλη μιζέρια, τῆς στερημένης ζωῆς τους καὶ μαντεύω, πὼς σίγουρα θὰ εἶναι ὄλοι τους μετανιωμένοι, γιὰ τὴν ἀπόφασή τους, νὰ ξεπουλήσουνε τὸ ἔχος τους, στὸ νησί τους, τὴν Κέρκυρα, γιὰ νὰ βρῖσκονται τώρα, καταμεσῆς στὸν ἄγονο καὶ ἔρημο κάμπο τοῦ Μενιδιοῦ».

Αὐτὰ μᾶς διηγόταν τότε, τὸ 1935, ὁ Τσαμάκος, γιὰ νὰ μᾶς ἐμπιστευτῇ, με κάπως χαμηλὴ φωνή: «Τοὺς εἶχα στ' ἀλήθεια συμπονέσει, καὶ γι' αὐτὸ τοὺς λυπόμωνα, καὶ μάλιστα σὲ τέτοιο βαθμὸ, πού εὐχόμωνα νὰ γίνει κάποιον θαῦμα, πού νὰ τοὺς ἀλλάξει τὸ ριζικό τους! Καὶ μιὰ πού ἐγώ, δὲν εἶχα κανένα ἄλλο τρόπο, νὰ τοὺς βοηθήσω, σκέφτηκα νὰ τοὺς προσφέρω τὴν ἀπαντοχὴ τῆς ἐλπίδας, προσφέροντάς τους ἀπὸ ἓνα λαχεῖο, κάθε φορά πού περνοῦσα ἀπὸ τὸ κοταριό τους».

Εἶχε καλὴ καρδιά ὁ Τσαμάκος, καὶ ἡ σοβαρὴ ἐπιχειρηματικὴ του δραστηριότητα — εἶχε ξενοδοχεῖο στὴν Κηφισιά, στὴν Ἀθήνα, καὶ στὸ Λουτράκι — δὲν τὸν ξεμάκρινε ἀ-

πὸ τὶς ρίζες του... Διατηρώντας τὴν ταξικὴ του συνείδηση, δὲν ξεχνοῦσε τὸν τόπο τῆς γέννησής του, καὶ τὶς ἀνάγκες τῶν χωριανῶν του.

***

Ἦτανε τὸ 1955, πὺ εἶχε συγκεντρώσει ποσότητες ρουχισμοῦ, ἀπὸ προσφορὲς φίλων καὶ γνωστῶν του, πὺ τοῦ τὰ πῆγαιναν στὸ ξενοδοχεῖο τοῦ ΕΡΕΧΘΕΙΟ, τῆς Ἀθήνας. Ἀπὸ κεῖ τὰ προωθοῦσε γιὰ τὸ χωριό του, πὺ οἱ ἀνάγκες γιὰ ρουχισμό, ἦτανε ἀκόμα μεγάλες, ὕστερα ἀπὸ τὶς ἐθνικὲς μας ἀναταραχὲς πὺ εἶχαν προηγηθῆ.

Θυμᾶμαι πάλι, τὴν ἴδια περίπου περίοδο, πὺ τὸν συνάντησα στὴν ἐφημερίδα «ΤΑ ΝΕΑ», νὰ συζητᾶει μαζί μὲ μιὰ ὁμάδα δημοσιογράφων, στοὺς ὁποίους ἐξηγοῦσε πὺς ἦτανε σὲ τόσο καλὴ ὑγεία, στὴν ἡλικία αὐτῆ — εἶχε περάσει τὰ 80 χρόνια — μὲ ἐξαίρεση τὴν ὄρασή του.

Καὶ ἐξηγοῦσε: «Πεζοποροῦσα σ' ὄλο τὸ διάστημα τῆς ζωῆς μου, ἀπὸ τὸ χωριό μου ἀκόμα, δὲν πίνω, δὲν καπνίζω καὶ εἶμαι γενικὰ ἐγκρατῆς. Ἦμωνα γενικὰ λιτοδίαιτος, ἀρχικὰ κατ' ἀνάγκη καὶ ἀργότερα ἀπὸ συνήθεια».

Καὶ τελειώνοντας, τοὺς ἀνακοίνωσε — θυμᾶμαι — τὸν κύριο σκοπὸ τῆς ἐπίσκεψῆς του, πὺ ἦτανε νὰ τοὺς ζητήσῃ νὰ τοῦ συμπαρασταθοῦν, μὲ δημοσιεύματά τους στὶς ἐφημερίδες, καθὼς καὶ μὲ δικές τους προσφορὲς γιὰ νὰ συγκεντρώσει βιβλία, γιὰ τὴ δημιουργία βιβλιοθήκης στὸ χωριό του Σχορέτσαινα τῶν Τζουμέρκων.

Ἔκανε ἰδιαίτερη ἐντύπωση, ἡ ἐμ-

φάνιση τοῦ Τσαμάκου, ὅταν μετὰ τὴ μείωση τῆς ὄρασῆς του, ἀπὸ τὸν καταρράκτη, κυκλοφοροῦσε στοὺς δρόμους τῆς Ἀθήνας, χρησιμοποιώντας ἓνα μπαστούνάκι, πὺ τοῦ χρησίμευε μόνο καὶ μόνο, γιὰ τὴ «διερεύνηση» τῆς πορείας του, στὴν προσπάθειά του, γιὰ νὰ συναντήσῃ γνωστοὺς καὶ φίλους του!

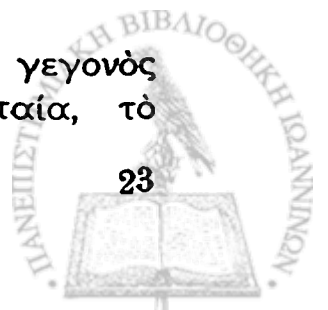
Καὶ θὰ προσθέσω ἀκόμη χωρὶς δισταγμὸ, πὺς ἤθελε νὰ τὸν βλέπουνε, πὺς ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἐκεῖνος πὺ ἦτανε. Ὁ πάντα ὀρθόστητος καὶ ἀγέραςτος Τσαμάκος!

Γιὰ τὸν ἴδιο καὶ πάλι λόγο, αὐτὸς ὁ περήφανος, καὶ ἀσταμάτητος διαλαλητῆς, τῶν ἀγαθῶν πὺ προσφέρονται, στοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴ φυσιολατρία, τὸ τόνισε αὐτό, ὅσο μποροῦσε περισσότερο ἐντυπωσιακά, μὲ μιὰ τελευταία ἀνάβασή του στὸν Ὀλυμπο.

Λοιπὸν, μ' ὄλη τὴν ἄσχημη κατάσταση τῆς ὄρασῆς του, ὁ Γιάννης Τσαμάκος κατάστρωσε ἓνα σχέδιο, πραγματοποίησῃ, καὶ αὐτῆς τῆς ἐπιθυμίας του, πὺ λογαριάστηκε τότε, σὰν πολὺ σημαντικὸ γεγονός, γιὰ τὴν ἡλικία του, γιὰτὶ μᾶς ἀπόδειξε, πὺς ἡ ψυχὴ κι' ἡ θέλησή μας, εἶναι κεῖνες πὺ στυλώνουν τὸ κορμί μας!

Πῆγε λοιπὸν ὁ Τσαμάκος στὸ Λιτόχωρο καὶ ζήτησε ἀπὸ τὴν ἐκεῖ στρατιωτικὴ μονάδα, ἓνα συνοδὸ κι' ἀνέβηκε μαζί του, ἀκόμη μιὰ, καὶ τελευταία του φορὰ, στὸ ψηλότερο αὐτὸ βουνὸ τοῦ τόπου μας, τὸν Ὀλυμπο.

Ἦτανε πολὺ σημαντικὸ γεγονός αὐτὴ ἡ ἀνάβαση, ἡ τελευταία, τὸ

στέρας αξιοποιήσεως ή διαθέσεως τῶν ὑπὲρ κοινωφελούς σκοποῦ καταλειφθέντων ή δωρηθέντων περιουσιακῶν στοιχείων κατὰ τὸ ἄρθρον 109, παρ. 2 τοῦ Συντάγματος» καὶ ζήτησε ἀπὸ τὸ ἀρμόδιο Ἐφετεῖο μὲ ἀπόφασή του νὰ ἀλλάξη τὸν κοινωφελῆ σκοπὸ μὲ τὴ θέσπιση χορηγήσεως ὑποτροφιῶν εἰς σπουδαστές, οἱ ὁποῖοι νὰ προέρχονται ἀπὸ ὠρισμένα ἀστικά κέντρα τῆς Ἡπείρου. Ἐδῶ πρέπει νὰ σημειώσουμε ὅτι τὸ Ὑπουργεῖο ζήτησε ἀπὸ τὸ Ἐφετεῖο νὰ χορηγοῦνται ὑποτροφίες μόνο σὲ Ἡπειρώτες σπουδαστές καὶ ὄχι σὲ πανελλήνια κλίμακα, ὅπως τὸ δωρητήριο διαλάμβανε.

Ἡ ἀπόφαση τοῦ ἀρμόδιου Ἐφετείου ἐκδόθηκε ἀπὸ πολὺν καιρὸ καὶ δημοσιεύτηκε. Φέρει τὸν ἀριθ. 8517)1979. Ἡμερομηνία 18.9.1979.

Ἐμεῖς θὰ ἀρκεσθοῦμε νὰ καταγράψουμε στὸ σημείωμα αὐτὸ ὅτι εἶναι τὸ διατακτικὸ, τὸ οὐσιαστικὸ τῆς ἀποφάσεως:

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Δεχόμενον (τὸ Δικαστήριον) τὴν ὑπὸ κρίσιν αἴτησιν θεβαιοῖ ὅτι ή θέλησις τῶν δωρητῶν ἀδελφῶν Ζωσιμᾶ, ὅπως ή ἐτησίᾳ πρόσσοδος τῶν ὑπ' αὐτῶν δωρηθέντων εἰς τὸ Δημόσιον περιουσιακῶν στοιχείων δαπανᾶται πρὸς βοήθειαν τῶν ὀρφανῶν τέκνων τῶν εἰς τὰς ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος μάχας πεσόντων Ἑλλήνων, δὲν δύναται σήμερον νὰ πραγματοποιηθῆ καθ' ὅλοκληρίαν, σ υ ν τ ρ έ χ ε ι δ έ π ε ρ ί π τ ω σ ι ς

πληρεστέρως ἰκανοποιησέως αὐτῆς διὰ τῆς διαθέσεως τῆν ἐν λόγῳ προσόδου πρὸς ἐνίσχυσιν ἀριστούχων μαθητῶν τῶν τεχνικῶν καὶ ἐπαγγελματικῶν σχολῶν, τεχνικῶν καὶ ἐπαγγελματικῶν λυκείων Ἡγουμένιτης, Ἰωαννίνων καὶ Κονίτης, ὡς καὶ τῶν ἐξ Ἡπείρου καταγομένων ἀριστούχων σπουδαστῶν τῶν Κ.Α.Τ.Ε.Ε. ὑπὸ τὴν αἴρεσιν ὅτι ή τοιαύτη διάθεσις θὰ παύη ἐν περιπτώσει δημιουργίας τῶν προϋποθέσεων διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ὑπὸ τῶν δωρητῶν ταχθέντος (ἀρχικοῦ) σκοποῦ, τουτέστι δημιουργίας πολεμικῶν γεγονότων καὶ ἀνάγκη βοήθειας τῆς ἀνατροφῆς τῶν ὀρφανῶν τέκνων τῶν ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος ἐν μάχαις πεσόντων Ἑλλήνων.

Ἐκρίθη καὶ ἀπεφασίσθη ἐν Ἀθήναις τῆ 2α Ὀκτωβρίου 1979 καὶ ἐδημοσιεύθη αὐτόθι τὴν 4ην Ὀκτωβρίου ἰδίου ἔτους.

ὁ Πρόεδρος ή Γραμματεὺς Συμπληρωματικᾶ ἀναφέρουμε ὅτι τὸ χρονιάτικο ἔσοδο τοῦ κληροδοτήματος εἶναι 1.800.000, ὅπως πληροφοροῦμεθα ἐγκύρως.

ΣΤΑΘ. Δ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ οἱ κύριοι Ἀναγνώσται νὰ μᾶς γνωστοποιοῦν τὴ νέα τους διεύθυνση.

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Ἡ ἀνάγκη τῆς τροποποιήσεως τοῦ καταστατικοῦ τῆς Ἑταιρείας εἶχε γίνει ἐμφανῆς ἀπὸ καιρὸ. Γι' αὐτὸ τὸ Δ. Συμβούλιο ἀφίερωσε μιὰ συνεδρίασή του γύρω ἀπὸ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ τὸ ἐπεξεργάσθηκε ἄρθρο πρὸς ἄρθρο.

Ἐπειτα ἀπὸ τὴν προεργασία αὐτὴ τὸ ἔθεσε ὑπ' ὄψη τοῦ φίλου Ἑταίρου κ. Φάνη Πασπαλιάρη, δικηγόρου, ὁ ὁποῖος ἔκανε καὶ τὶς διορθώσεις καὶ προσθήκες στὰ τροποποιητέα σημεῖα τοῦ καταστατικοῦ.

Ἐπακολούθησε ἕκτακτη Γενικὴ

Συνέλευση τῆς Ἑταιρείας τὴν 1η Δεκεμβρίου τῆς χρονιάς ποῦ πέρασε, μὲ μοναδικὸ θέμα «τροποποίηση τοῦ καταστατικοῦ τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἑταιρείας».

Στὴ διάρκεια τῆς Συνελεύσεως ἐγένετο εὐρύτατη συζήτηση γιὰ τὶς ἐπενεκτέες τροποποιήσεις καὶ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων καὶ γνωμῶν. Τελικὰ ὁμόφωνα ψηφίστηκαν στὴν τελικὴ τους μορφή τὰ ἄρθρα τοῦ καταστατικοῦ, ποῦ κρίθηκε ἀναγκαῖο ὅτι ἔπρεπε νὰ τροποποιηθοῦν. Στὴ Συνέλευση ἦταν παρὼν καὶ ὁ ἀναφερόμενος φίλος Ἑταῖρος δικηγόρος κ. Φάνης Πασπαλιάρης, ὁ ὁποῖος καὶ ἀνέλαβε τὴν περαιτέρω προώθησή του πρὸς τὸ Πρωτοδικεῖο Ἀθηνῶν γιὰ ἔγκριση χωρὶς καμμιά ἀμοιβή.

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ ἀπὸ σελίδα 8)

δοτη καὶ ὑπὸ ἐκτύπωση μονογραφία του «Ο ΗΠΕΙΡΩΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ ΚΩΝ)ΝΟΣ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ ΠΡΩΤΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΑΡΧΗΓΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ».

(3) Γιὰ τὴν καταδίωξη τῶν Ἀφῶν Βλαχόπουλου ἀπὸ τὸν Ἀλῆ Πασᾶ βλέπε 1) Κασομούλη ὁ.ἀ., τόμος Α', σελ. 113 καὶ 2) Χρ. Στασινόπουλου «Λεξικὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως τοῦ 1821», τόμος Α', σελίδες 275—277.

(4) Γιὰ τὴ συμμετοχὴ τῶν Ἀφῶν Βλαχόπουλου (Ἀλεξάκη, Κώστα καὶ Δημήτρι) στοὺς Ναπολεοντεῖους πολέμους βλέπε : Τ. Χ. ΚΑΝΔΗΛΩΡΟΥ, ἄρθρο, στὴ Μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια, τόμος Β', σελ. 418 «Βλαχόπουλος, οἰκογένεια ἀρματολικὴ κλπ.».

(5) Γιὰ τὸν ξεσηκωμὸ καὶ τὴν ἀπελευθέρωση τοῦ Ἀγρινίου ἀπὸ τοὺς Βλαχο-

πουλαίους (Ἀλεξάκη καὶ Κώστα) βλέπε 1) Κασομούλη ὁ.ἀ., τόμος Α', σελίδες 114 καὶ 115, καὶ 2) Διονυσίου Κοκκίνου «Ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΣ», τόμος Β', σελίδες 313—318.

(6) Τὸ στιγμιότυπο αὐτὸ ἀποτελεῖ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν ἀνέκδοτη βιογραφία τοῦ Κων)νου Βλαχόπουλου, βλέπε σημ. 2.

(7) Γιὰ τὴν ἀνταλλαγὴ τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἀλεξάκη Βλαχόπουλου μὲ τὴν οἰκογένεια τοῦ Μουλᾶ Ἀγρινίου Ἀλήμπε, βλέπε : Διονυσίου Κοκκίνου ὁ.ἀ., τόμος Β', σελ. 317.

(8) Ἡ ἀναφορὰ τοῦ Κων)νου Βλαχόπουλου ἐντοπίστηκε ἀπὸ τὸν βοηθὸ μου Ἀνθ)στὴ Χωρ)κῆς κ. Δημήτριο Μπαλλᾶ καὶ θρίσκεται τὸ πρωτότυπό της στὸν ὑποφάκελλο Ὀκτωβρίου τοῦ φακέλλου 254)1830 τῆς Γεν. Γραμματείας τῶν ΓΑΚ.

ΝΑΠ. ΔΟΚΑΝΑΡΗΣ

Ο ΚΩΣΤΑΣ ΦΡΟΝΤΖΟΣ

Ίωάννινα 12.12.1980

Ἀξιότιμον Κύριον
Ἀλέξανδρον Μαρμόπουλον
Πρόεδρον τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἑταιρείας
Ἀθηνῶν, Μαυρομηχάλη 7, Ἀθήνα (143)

Ἀγαπητέ μου κ. Πρόεδρε,

Μὲ τὴν ἐπιστροφή μου στὰ Γιάννινα αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωση νὰ ἐκφράσω σὲ σᾶς καὶ τὰ ἀξιότιμα μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἑταιρείας τὶς βαθύτατες εὐχαριστίες μου ὄχι μόνο γιὰ τὴν τιμητικὴ διάκριση ποὺ μοῦ προσφέρατε, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴ θερμότητα τῶν αἰσθημάτων σας καὶ τὴν ἐγκάρδια φιλοξενία ποὺ χαρίσατε σὲ μένα καὶ τὴ γυναίκα μου.

Ὅλες οἱ ἐκδηλώσεις σας κ. Πρόεδρε μὲ συγκίνησαν καὶ σᾶς εὐγνωμονῶ γι' αὐτό. Ἰδιαιτέρα εὐχαριστήρια ἀξίζουν σὲ σᾶς ποὺ μὲ τὸ ζεστὸ λόγο σας, τὴν δξύτατη κρίση σας καὶ τὴν τεκμηριωμένη σκέψη σας γεμίσατε μὲ περιεχόμενο τὴ ζωὴ καὶ τὴ δράση μου καὶ μοῦ χαρίσατε σπάνιες στιγμὲς συναισθηματικῆς δόνησης. Σ' ὅλους τοὺς συνεργάτες μου μετέφερα τὸν παλμὸ τῶν αἰσθημάτων σας καὶ τὸ πάθος τῆς πατριδολατρίας σας, ποὺ ἀποτελεῖ τὸν κοινὸ παρονομαστὴ τόσο τῶν ἀδελφῶν ὀργανώσεων τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἑταιρείας καὶ τῆς Ἑταιρείας Ἑπειρωτικῶν Μελετῶν, ὅσο καὶ τῶν ἀνθρώπων ποὺ τὰ διοικοῦν.

Εὐχαριστώντας καὶ πάλι ἐκ βάθους

◆ Γράφομε καὶ μᾶς γράφουν

◆ Στέλλομε καὶ μᾶς στέλνουν

ψυχῆς, εὐχομαι σὲ σᾶς καὶ τοὺς συνεργάτες σας καλὰ Χριστούγεννα καὶ εὐτυχημένο καινούργιο χρόνο.

Μὲ πολλὴ ἀγάπη καὶ ἐκτίμηση

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ε.Η.Μ.

ΚΩΣΤΑΣ ΦΡΟΝΤΖΟΣ

Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΩΝ ΖΩΣΙΜΑΔΩΝ

Ἀθήναι 2.1.1981

Π ρ ο ς

Τὴν Κυρία Μαντῶ Οἰκονομίδου,

Ἐφορο Νομισματικοῦ Μουσείου

Τοσίτσα 1, Τ. 147.

Θέμα : Ὁ Νομισματικὸς Θησαυρὸς τῶν Ζωσιμάδων.

Στὸ Δελτίο ὑπ' ἀριθ. 51 τῆς Ἑπειρωτικῆς Ἑταιρείας — σελ. 27 — ποὺ σᾶς ἐπισυνάπτεται εἶναι καταχωρισμένη μία στοιχειώδης ἔρευνα γιὰ τὴ Νομισματικὴ Συλλογὴ τῶν Ζωσιμάδων, ποὺ τὴν ἄφησε ὁ Νικ. Ζωσιμάς, στὸ Ἔθνος τὸ 1829.

Παρακαλοῦμε θερμὰ, ἀφοῦ τὴν ἰδῆτε, νὰ μᾶς παράσχετε ὅσα στοιχεῖα κρίνετε ἀναγκαῖα γιὰ τὴ συμπλήρωση τῶν κενῶν ποὺ θὰ διαπιστώσετε, ὥστε σὲ ἓνα ἄλλο Δελτίο ἐνημερώσεως τῆς Ἑταιρείας νὰ ἔχουμε μία στοιχειωδῶς ὀλοκληρωμένη ἔρευνα γύρω ἀπὸ τὸ νομισματικὸ θησαυρὸ ποὺ κατέλιπε — στὸ Ἔθνος ἢ ἀδελφότητα τῶν Ζωσιμάδων.

Μὲ τιμὴ

Ὁ Πρόεδρος

ΑΛΕΞ. Χ. ΜΑΜΜΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

ΣΤΑΘΗΣ Δ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ

Η ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΚΑΙ Ο ΑΠ. ΒΕΡΤΟΔΟΥΛΟΣ

Ο Συνεργάτης τῆς Ἑταιρείας Ἑρασιτέχνης Φωτογράφος καὶ Ὀρειβάτης κ. Ἀπόστ. Βερτόδουλος συνεχίζει τὴν ἀποστολὴ ἀνεκτιμητῶν φωτογραφιῶν ἀπὸ τὸν Ἠπειρωτικὸν χῶρον τοπίων ἰδιάζουσας καλλονῆς καὶ ἀρχιτεκτονικῶν μνημείων.

Μὲ τὸ τελευταῖο ταχυδρομεῖο ἔφθασαν:

1) Σπάνια ἀποψη ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ Μιτσικελιῦ τοῦ Νησιῦ, σὺν ἀεροφωτογραφία, τῶν Ἰωαννίνων, μέρους τῆς Λίμνης μὲ τὰ δυὸ Κεφάλια τοῦ Γιαννιώτικου Δικεφάλου Ἀητοῦ.

2) Φωτογραφία τῆς Μονῆς Διχούνης ἀπ' ὅπου ξεκίνησε ὁ Καπετανόπαπας Διονύσιος ὁ Σκυλόσοφος τὴν ἐπανάστασιν κατὰ τῶν Τούρκων τὸ 1611.

3) Φωτογραφία τοῦ Καταρράκτη (Σχωρέτσανα) Τζουμέρκων ἰδιαίτερης πατρίδας τοῦ Μπαρμπά - Γιάννη Τσαμάκου.

4) Τῆς προτομῆς τοῦ Κατσαντώνη στὸ χωριὸ τῆς καταγωγῆς του, τὸ Πετροβούνη.

5) Τῆς Γεφύρας τῶν Ἀγίων Πωγωνίου ἐπάνω στὸ ποτάμι Γορμός, ποῦ δὲν ὑπάρχει σήμερα, ἀνατινάχτηκε τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1940 ἀπὸ τὴν ὑποχωροῦσα Προκάλυψή μας, καὶ ποῦ καὶ ὁ πέριξ χῶρος ἔχει σήμερα ἄλλοιῶς διαμορφωθῆ.

ΠΕΡΙ Ι. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

Ὁ Χιμαριώτης Γιατρός κ. Λάμπρος Σπύρου ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἔσων ἐγράψαμε περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ Καποδίστρια ἀπὸ τὸ Ἀργυροκάστρο τῆς Βορείου Ἠπέρου μᾶς γράφει ἐκτενῶς μεταξὺ ἄλλων:

«Εἰς ἔσα μὲ τὴν πειστικότητα ἀναφέρετε γὰ τὴν καταγωγὴν τοῦ θά μου ἐπιτρέψετε νὰ προσθέσω καὶ ἐγὼ κάτι σχετικὸ μὲ τὴν προέλευσιν ἐξ Ἀργυροκάστρου

τῆς οἰκογενείας τοῦ Καποδίστρια — ποῦ ἂν καλῶς ἐνθυμοῦμαι πρὸ ἑτῶν διὰ βάσαν εἰς τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ Σκόκου τῶν ἑτῶν 1908—1909 ἢ 1913 εἰς τὸ ὅποιον ἀναφέρονται τὰ κάτωθι:

Ὁ παπποῦς τοῦ Ἰ. Καποδίστρια γράφει ὁ Σκόκος ἦτανε ἔμπορος στὸ Ἀργυροκάστρο καὶ ὄχι γιατρός, ὅπως πιστεύουν μερικοί.

Τὸ πραγματικὸν τοῦ ἐπώνυμον ἦτανε Κ ά π π ο ς καὶ εἶχε τὸ κατώστημά του κάτω ἀπὸ τὸ σπῆτι, ποῦ ἀναφέρετε καὶ σεῖς. Τὸ ἔμπόριον ἦτανε γενικὸ πλὴν ὅμως περισσότερον ἤσχολεῖτο μὲ τίς κεντητὲς κάππες, ποῦ τίς πουλοῦσε τὴν ἐποχὴ ἐκαὶ νη στοὺς Ἠπειρώτες τῆς ἐποχῆς του, ποῦ πολεμοῦσαν στὴν Εὐρώπῃ ὡς μισθοφόροι διαφόρων βασιλείδων...».

Ἡ ἀναζήτησις στὸ Ἡμερολόγιον Σκόκου τῶν ἔσων ἰσχυρίζεται ὁ κ. Σπύρου δὲν ἐπιβεβαίωσε τὰ στοιχεῖα τῶν ἰσχυρισμῶν του. Στὸ Ἡμερολόγιον τοῦ 1916, ὅπου περὶ Ἀργυροκάστρου, ἐπιβεβαιώνεται ἄλλη μᾶς φορά, ὁ θρύλος περὶ καταγωγῆς του ἀπὸ τὴν πόλιν αὐτή. Φαίνεται ὅτι κάποιον ἄλλου ὁ ἱατρός ἐδιέβασε τὰ ἔσα ἰσχυρίζεται.

Ἐπενθυμίζουμε ὅτι ὁ Τρύφων Εὐαγγελίδης στὸ ἔργο του «Ἱστορία τοῦ Ἰωάννου Καποδίστρια, Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις 1894», ἀνακεφαλαιώνει τοὺς ἰσχυρισμοὺς περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ Καποδίστρια ἀπὸ τὴν Ἠπειρο, ποῦ προέβλεψεν ὁ Βασίλειος Ζῶτος ὁ Μολοσσός (ἀπὸ τὴν Δροβιανὴν Βορ. Ἠπέρου) στὴ «Νέα Ἐφημερίδα» τῆς 10ης Μαΐου 1887 καὶ ἐφ' ἑξῆς, ὁ Θ. Μπόδος στὴν ἴδια ἐφημερίδα τῆς 12ης Μαΐου καὶ ἐφ' ἑξῆς καὶ ὁ Ἀθαν. Πετριδης (ὁ πολυγλωσσώτατος Δροβιανίτης ἐπίσης Σχολάρχης) στὴν ἴδια ἐφημερίδα τοῦ μηνὸς Μαΐου. Ἀλλὰ αὐτοὶ

ἀπατήθησαν παρατηρεῖ ὁ Φρ. Ἀλβάνας (Ἀττικὸ Ἡμερολόγιον Εἰρηναίου Ἀσωπείου 1886) ἀπὸ τὸ ὅτι: «οἱ Κερκυραῖοι Γονέμη, ἐξ ὧν καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Ἰωάννου Καποδιστριαίου Ἀδαμαντίνη, ἔνεκεν τῆς πρὸς τοὺς Βενετοὺς ὑπηρεσίας αὐτῶν ἔλαβον εἰς ἀνταμοιβὴν μεγάλην ἔκτασιν γαιῶν μετ' ἐπαύλευσος καὶ παροικίας σωζομένης μέχρι τοῦ 1798 ἐν τῷ Ἡπειρωτικῷ Ἐξαμιλίῳ, ἐν Βρύσει καὶ ἐν Βουθρωτῷ. Ἐκ τούτου λοιπὸν ὑπέλαβον ὅτι ὁ Καποδιστριαίος ἦτο Ἡπειρώτης ἐκ θηλυγονίας».

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΩΤΩΝ

— Ὁ Σύλλογος Φιλιππιαδιωτῶν «Ὁ Ἅγιος Βησσαρίων», Πρόεδρος ὁ γνωστὸς Ἰατρός κ. Δημ. Γραμματικόπουλος, Γεν. Γραμματεὺς ὁ κ. Κων. Στράτος καὶ Μέλη οἱ κύριοι Π. Ζαγκλῆς, Ἀ. Ἀθανασίου, Π. Λιάσκος, Κ. Κώστας, Μ. Ζήκας, μᾶς γράφει :

«Εἶναι ἀπέραντη ἡ ἱκανοποίηση, πού αισθανόμαστε ὡς Ἡπειρώτες ἀπὸ τῆ συνεχῆ δραστηριότητά τῆς «Ἡπειρωτικῆς Ἐταιρείας» στοὺς πνευματικοὺς στόχους, πού ἔχει σὰν βασικὴ φροντίδα τῆς.

Θεωροῦμε ὑποχρέωση νὰ σᾶς συγχαροῦμε θερμὰ γιὰ τοὺς πολλαπλοὺς ἀγῶνες σας καὶ γιὰ τίς πολλὰς ἐπιτυχίες τῆς «Ἡπειρ. Ἐταιρείας» σὲ μεγάλα καὶ σὲ μικρὰ ἠπειρωτικὰ θέματα».

Ο ΤΑΣΟΣ ΖΑΠΠΑΣ

— Ὁ κ. Τάσος Ζάππας λογοτέχνης καὶ ιστοριοδίφης μᾶς γράφει ἐξ ἀφορμῆς τῆς τιμητικῆς ἐκδηλώσεως γιὰ τὸν Κώστα Φρόντζο:

«Λυπήθηκα πού δὲν μπόρεσα νὰ παρευρεθῶ στὴν τιμητικὴ ἐκδήλωση γιὰ τὸν Φρόντζον, πού ξέρω ποιὸς εἶναι, τί ἔχει

κάνει καὶ πῶς ἐργάζεται γιὰ τὴν Ἡπειρωδυστυχῶς δὲν ὑπάρχουν πολλοὶ Φρόντζοι. Ὅταν ἤμουνα Πρόεδρος στὴν Ἐταιρεία «Εὐδοικῶν Σπουδῶν» μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴ τῶν τόμων τῶν Ἀρχείων τῶν δύο ὁμοειδῶν Ἐταιρειῶν παρακολοῦθοῦσα τὴ δράση του.

Σᾶς στέλνω μιὰ ὠραία — καθὼς αὐτάρεσκα πιστεύω — φωτογραφία τοῦ ἀρχοντικοῦ τοῦ Τοσίτσα, πού εἶχα πάρει ὅταν μετὰ τὴν Κοσμητεία Ἐθνικοῦ Τοπίου καὶ Πόλεων, πρὶν ἀπὸ 4—5 χρόνια, εἶχαμε μιὰ συνάντησιν στὸ Μέτσοβο γιὰ τὴν ἀνάγκη διατηρήσεως τοῦ παραδοσιακοῦ χαρακτήρα.

Θεώρησέ την καὶ σὰν πρωτοχρονιάτικο μποναμᾶ σὲ σένα καὶ τὴν ἀγαπητὴν Ἐταιρεία».

“Ἡ ΠΩΓΩΝΗΣΙΑ,,

Ἐντυπωσιακὰ καλαίσθητη καὶ μετὰ ἐνδιαφέρουσα ὕλη ἐπανεκδόθηκε, ὕστερα ἀπὸ πολὺμηνη διακοπὴ, πού λύπησε τοὺς φίλους τοῦ Πωγωνίου, ἡ τοπικὴ Ἐφημερίδα «Πωγωνήσια» τοῦ Δημ. Βασαγιάννη. Ὁ Δημ. Βασαγιάννης ξέρε: νὰ διαλέγει τὴν ὕλη του, ξέρε: νὰ γράφει καὶ νὰ σερβίρει: στὸν ἀναγνώστη μετὰ παραστατικὴν ὁτι συγκινεῖ τὸν Πωγωνήσιο. Τὰ ἱστορικὰ καὶ λαογραφικὰ κείμενα ἀνασταίνουν παλιὰς μνημῆς ἀπὸ τὸ ἐνδοξοκαὶ πλούσιο ἄλλοτε Πωγώνι, ἀλλὰ καὶ οἱ σημερινὲς ἀνταποκρίσεις δείχνουν ὅτι ἀναδεύει κάποια ζωὴ στὴν θλιβερὴ του ἐγκατάλειψη. Πῶς ἀντέχει ἡ ἄτυχη Ἑλληνικὴ Ἐπαρχία στὴν ἀποστράγγιση καὶ τὴ στέγνα, πού τῆς ἔχει δημιουργήσει ἡ ἐλεφαντίαση τῆς Ἀθήνας καὶ τῶν ἄλλων Ἀστικῶν Κέντρων;

Χαιρετίζομε τὴν εὐγενικὴ φωνή, πού ἀκούγεται πάλι γιὰ τὸ Πωγώνι.

Ἑσωτερικὴ Ζωὴ καὶ Κίνησις

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΣΤΗΛΗ ΕΙΣΦΟΡΩΝ

Ἀπὸ μῆνα σὲ μῆνα συνεχίζεται κάτι, ποὺ δὲν ἔχει εὐκολὰ προηγούμενο. Εἶναι τὸ δημοψήφισμα τῆς ἀγάπης τῆς «Ἡπειρωτικῆς Ἐταιρείας», πρὸς τοὺς φίλους τῆς, τὰ Μέλη τῆς καὶ τοὺς Ὑποστηρικτάς τῆς καὶ αὐτῶν, ποὺ ἀνταποκρινόμενοι, τῆ στήριξουν μὲ τὴν πάσης φύσεως αὐτοπροαίρετες εἰσφορὰς τοὺς. Κρίκοι αὐτῆς τῆς ἀλυσίδας τῆς ἀγάπης σ' αὐτοὺς τοὺς ἀπάνθρωπους καιροὺς, ποὺ ζοῦμε εἶναι αὐτὸ τὸ μῆνα, οἱ:

	Δρχ.		
Ἄρχ.		του γιὰ τὸ Δελτίο	1000
Ἄρχ.		Ἄρχ. Κώστας Ἐξαρχος εἰς μνήμην τοῦ Γεωργ. Σλήτα	1000
Ἄρχ.		Ἄρχ. Δημ. Ὑφαντῆς γιὰ τὸ Δελτίο	500
Ἄρχ.		Ἄρχ. ἰατρὸς κ. Ἰωάν. Σφάγγος εἰς μνήμην τοῦ ἀτυχοῦ παιδιοῦ Ἰωάννου Μουδοπούλου	1000
Ἄρχ.		Ἄρχ. Ἀντωνίου Μουδοπούλου γιὰ τὸ Δελτίο	500
Ἄρχ.		Ἄρχ. Κώστας Σακελλαρίου γιὰ ἐνίσχυση τῶν γενικωτέρων σκοπῶν τῆς Ἐταιρείας	1000
Ἄρχ.		Ἄρχ. Δημήτριος Χαρίσπακας, ἐπίσης	1000
Ἄρχ.		Ἄρχ. γεωπόνος κ. Ματθ. Μέντζος γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς Ἐταιρείας	1000
Ἄρχ.		Οἱ κυρίες Ἀλεξάνδρα καὶ Λήδα Καζαντζῆ, εἰς μνήμην τοῦ Ἀγωνιστοῦ καὶ συγγραφέα τῶν «Προδρόμων τῆς Ἀπελευθερώσεως τῆς Ἡπείρου», Ἀλεξ. Λειβαδέα καὶ τῆς ἀδερφῆς του Ἐλένης Δημ. Λειβαδέα	5000
Ἄρχ.		Ἄρχ. Ἡρακλῆς Καζάκος γιὰ τὸ Δελτίο	500
Ἄρχ.		Ἄρχ. Πρόεδρος τῶν Κοσσοβιταίνων Βορ. Ἡπείρου κ. Χρ. Νιάκαρης γιὰ τὸ Δελτίο	500
Ἄρχ.		Ἄρχ. Κλεάνθ. Ρόκος γιὰ τὸ Δελτίο	500
Ἄρχ.		Ἄρχ. Ὀλγα Μήτρου νέα εἰσφορὰ τῆς γιὰ τοὺς γενικωτέρους σκοποὺς τῆς Ἐταιρείας	1500
Ἄρχ.		Ἄρχ. Κων. Βασιλείου, ἐπίσης	500
Ἄρχ.		Ἄρχ. Ὑποστράτηγος κ. Ἀπ. Ζομπουλῆς «μὲ τὴν καλύτερα εὐχὴς του»	500
Ἄρχ.		Ἄρχ. Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἐταιρείας	
Ἄρχ.		Ἄρχ. Γεώργ. Βίνας νέα εἰσφορὰ	

κ. Κ. Ἐξάρχος, εἰς μνήμην τοῦ ἱατροῦ Χρήστου Γούσια	1000	πῶν τῆς Ἑταιρείας	2000
Ὁ κ. Πέτρος Σκούρτης, συνδρομὴ τοῦ Δελτίου	300	Ὁ κ. Ἰωάν. Καρατζᾶς γιὰ τὸ Δελ- τίο	500
Ὁ κ. Δημ. Ζέρβας, ὁμοίως	500	Ὁ κ. Κώστας Κωστούλας ἀπὸ Γιάν- ινα, ὁμοίως	500
Ὁ κ. Παν. Σπυρόπουλος, ἔμπορος ἀπὸ Σωπικὴ Βορ. Ἠπείρου, γιὰ τὸ Δελτίο	500	Ἡ κυρία Νίτσα Μιχ. Κοκκινάκη εἰς μνήμην προσφιλῶν τῆς νε- κρῶν.	2000
Ὁ στρατηγὸς καὶ ἡ κυρία Γεωρ- γίου Τέλη πέραν τῶν τακτικῶν συνδρομῶν ὑπὲρ τῶν γενικωτέ- ρων σκοπῶν τῆς Ἑταιρείας, εἰς μνήμην τῶν Γονέων τους	1400	Ὁ κ. Ξενοφ. Μανθόπουλος συνδρο- μὴ τοῦ Δελτίου	500
Ὁ Ταξίαρχος καὶ ἱστορικὸς συγ- γραφεὺς κ. Κώστας Πανταζῆς εἰς μνήμην τῆς συζύγου του Ἑλένης	3000	Ἡ κυρία Φερενίκη Καλούδη ὑπὲρ τῶν γενικωτέρων σκοπῶν	1000
Ὁ κ. Μενέλαος Καρπούζης γιὰ τὸ Δελτίο	500	Ἡ κυρία Νίκη Μπούντα τακτικὴ χορηγὸς τῆς Ἑταιρείας εἰς μνή- μην τῆς θλιβερῆς τριάδος τῶν νεκρῶν, ποὺ ἀφήρησε σ' ἓνα μα- κάβριο χορὸ στὸ Μποτσαρέϊκο ἀρχοντικὸ τῆς ὁδοῦ Βασ. Γεωρ- γίου τοῦ Β' ἀριθ. 3, μέσα σὲ δυὸ μῆνες ὁ Χάρος κατὰ σειρὰν : τοῦ Στρατηγοῦ Δημητρίου Τ.Ν. Μπότσαρη γεννημένου (κατὰ τὰ Λεξικά) τὸ 1889, τῆς ἀδελφῆς του Δέσπως Μερκάτη καὶ τῆς συζύγου του Αἰγλῆς Δημ. Μπό- τσαρη τὸ γένος Δημητρίου Αἰ- γινήτου (τοῦ Καθηγητοῦ), ποὺ εὔρε αἰφνίδιον θάνατον σὲ αἰ- θουσα Δικαστηρίου	2000
Ἡ κυρία Παγωνὴ Δεληδημήτηρ συνεχίζει τίς ἐπαναληπτικὰς εἰς- φορὰς τῆς γιὰ τὴν πρόοδο τῆς Ἑταιρείας	1000	Ὁ κ. Γεώργ. Σταμάτης συνδρομὴ τοῦ Δελτίου	500
Ὁ στρατηγὸς κ. Παναγιώτης Κατσαδήμας συνδρομὴ τοῦ Δελ- τίου	500	Ἡ κ. Κασσιανὴ Πολυχρονοπούλου γιὰ τὸ Δελτίο	500
Ὁ κ. Γεώργ. Σταμάτης συνδρομὴ τοῦ Δελτίου	500	Ἡ γνωστὴ στὴν Ἠπειρο Βησσα- νιώτικη οἰκογένεια Μέντζου, ὑ- πὲρ τῶν σκοπῶν τῆς Ἑταιρείας εἰς μνήμην τοῦ ἥρωα ἐφέδρου ὑπολοχαγοῦ Ἀθανασίου Μέν- τζου, ποὺ χάθηκε στὸ ναυάγιο τῆς Ἀδριατικῆς τοῦ 1943 μαζί μὲ τοὺς Παρτσάλη, Ἀλεξίου, Δαδάκη	2000
Ὁ κ. Ἡλέκτρα Παπαστεφάνου, ὁ- μοίως	500		
Ὁ Γυμνασιάρχης κ. Ἐρμῆς Μου- δόπουλος γιὰ τὸ Δελτίο	300		
Ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Θρασυβ. Λετσίου τακτικοὶ τῆς Ἑταιρείας χορηγοὶ γιὰ τὴν προκοπὴ τοῦ Δελτίου καὶ ὑπὲρ τῶν γενικωτέρων σκο-	1000		

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ Δ. ΤΣΕΚΟΥΡΑ:
ΑΠΟ ΤΟΥ 98ου ΓΥΩΜΑΤΟΣ.
ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΗΠΕΙΡΩΤΟΥ
ΑΓΩΝΙΣΤΟΥ. 1979.

Ο Αθανάσιος Τσεκούρας στην ηλικία των 98 ετών σάν καλός νοικοκύρης συγκομίζει τους καρπούς της μνήμης του. Θυμάται κι αφηγείται όσα έπραξε κι όσα είδε στη διάρκεια μιας πολυκύμαντης και πολυτάραχης ζωής στο τελευταίο τέταρτο του παρασμένου αιώνα, και στο πρώτο του αιώνα, που διανύομα. Θυμάται με μνήμη δαιμονική και αφηγείται άβλαστα χωρίς μιγχιλιπίδια. Δέ γράφει ιστορία. Δίνει όλικό για ιστορία. Καταγράφει ό Γενικός Έπιθεωρητής της Μέσης Έκπαιδευσεως Άπύστ. Παπαθεοδώρου. Προλογίζει ό Πρόεδρος της Ηπειρωτικής Έταιρείας Άλέξ. Χ. Μαμιόπουλος.

Οι τυχόν έλαφρίσεις είναι το καλύτε-

ΤΡΟΠΑΙΟΝ ΚΑΛΠΑΚΙΟΥ

ΑΛΕΞ. ΤΣΟΥΚΑΝΕΛΗ - Χαρ. Κα-
τσιμητρος, Πρόμαχος της Ήπειρου.

Άριθ. βιβλίου — Ποσόν

Έκ προηγούμενων	Δρχ. 176.680
Ό κ. Κων) νος Βλαστός 431	300
Ό κ. Χριστόδ. Συρμακέτης 1341	300
Ό κ. Πέτρ. Σκούρτης 1275	300
Ό Σύλλογος Φιλιππιαδιωτών 1288	300
Ό κ. Θεοφ. Σωτηρίου 1371	300
Η κ. Άγγελ. Συρμακέση 1340	300
Ό κ. Γεώργ. Σωτηρόπουλος 1373	300
Η κ. Άντιγ. Παπακώστα 922	300
Ό κ. Γεώργ. Στούκης 1206	300
Ό κ. Άν. Μπαρτζώκας 848	300
Η κ. Φερενίκη Καλούδη —	300

Σύνολον Δρχ. 179.980

ρο συστατικό του.

Ένα βιβλίο πολυτέλειδο φορτωμένο με αναμνήσεις και πλήθος σπανίων και ανέκδοτων φωτογραφιών. Η έκδοση έχει διορθωθεί στην «Ηπειρωτική Έταιρεία» και οι εισπράξεις από την πώληση των αντιτύπων πηγαίνουν για την ανάπτυξη του έργου της. Το βιβλίο σε παλυτελή εμφάνιση, έχει διατιμηθεί σε 1000 δρχ.

—Συνεχίζεται σταθερά ή διάθεσή του, στους φίλους του καλού Ήπειρωτικού Βιβλίου.

	Δρχ.
Έκ προηγούμενων	Δρχ. 46.000
Ό κ. Ματθ. Μέντζος	1000
Ό κ. Κώστας Τέκτων	1000
Η κ. Φερενίκη Καλούδη	1000

Σύνολο Δρχ. 49.000

